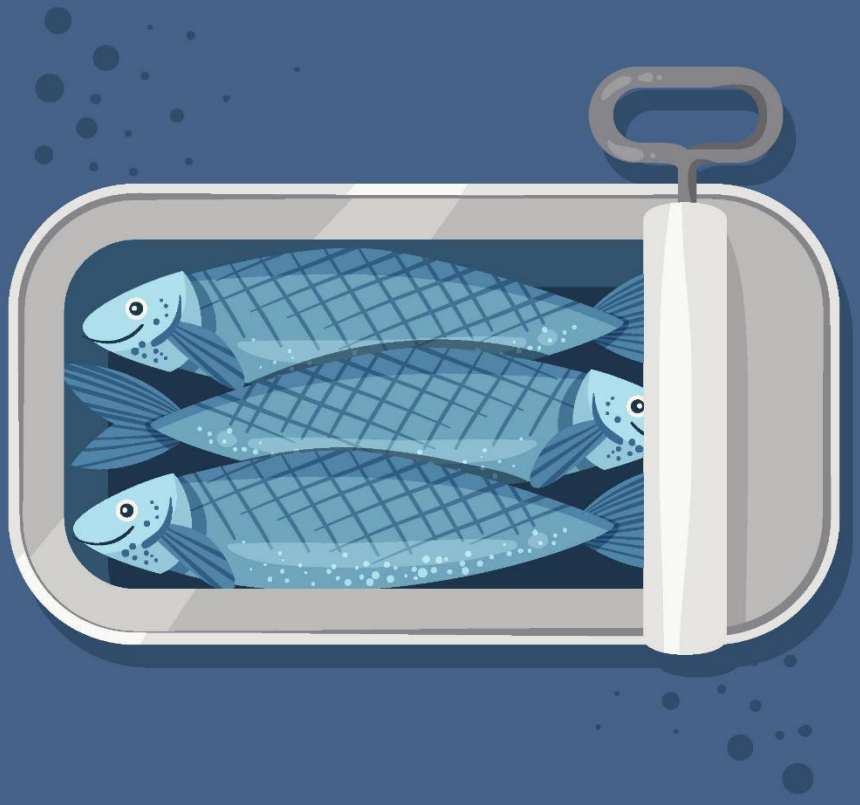
แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2566-68

อุตสาหกรรม อาหารทะเลแปรรูป

กรกฎาคม 2566

วิจัยกรุงศรี

ผู้เขียน

ศุภกร กรบุญไตรทศ

นักวิเคราะห์

suppakorn.kornboontritos@krungsri.com

+662 296 2000 Ext. 10262

krungsri Research

เครือ MUFG หนึ่งใน สถาบันการเงินที่ใหญ่ที่สุดของโลก

Subscribe Us

สมัครสมาชิกวิจัยกรุงศรี...

krungsri.research@krungsri.com

คำสงวนสิทธิ์

เนื้อหาและข้อมูลใดๆ ทั้งหมดที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ หากมิได้ระบุไว้เป็นอย่างอื่น ถือเป็นลิขสิทธิ์ของวิจัยกรุงศรี ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใดๆ เกี่ยวข้องกับเนื้อหา สำเนา หรือดัดแปลงแก่บุคคลอื่นโดยมิได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากวิจัยกรุงศรี รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อหรือควรเชื่อว่ามีความน่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตาม วิจัยกรุงศรีไม่อาจรับรองความครบถ้วนสมบูรณ์หรือความถูกต้องของข้อมูลดังกล่าว อีกทั้งไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งทางตรงหรือทางอ้อมจากการใช้รายงานฉบับนี้หรือเนื้อหาในรายงานฉบับนี้ ข้อมูล ความคิดเห็น และการประมาณการที่ปรากฏในรายงานนี้ถือเป็นความคิดเห็นของวิจัยกรุงศรี ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) และบริษัทในเครือ ความคิดเห็นในรายงานฉบับนี้เป็นไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน ณ วันที่มีการเผยแพร่รายงาน วิจัยกรุงศรีขอสงวนสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงโดยมิต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า

EXECUTIVE SUMMARY

อุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปของไทยในปี 2566-2568 มีแนวโน้มหดตัวทั้งด้านปริมาณการผลิตและการส่งออกที่ (-1.5)-(-0.5)% ต่อปี และ (-2.0)-(-1.0)% ต่อปี ตามลำดับ โดยการผลิตจะยังเผชิญแรงกดดันด้านผลผลิตสัตว์น้ำที่ลดลงจากการจำกัดโควต้าปริมาณการจับสัตว์น้ำทะเลของทางการ และต้นทุนวัตถุดิบที่ยังคงสูงทั้งด้านอาหารสัตว์และเชื้อเพลิงในการออกเรือประมง ขณะที่ต้นทุนการผลิตก็ยังถูกกดดันจากราคาพลังงานที่ใช้ในกระบวนการแปรรูป ขณะที่การส่งออกอาจยังเผชิญปัจจัยท้าทายจากความต้องการที่ลดลงของประเทศคู่ค้าหลักซึ่งมีแนวโน้มหันไปนำเข้าสินค้าราคาถูกกว่าจากประเทศคู่แข่ง ได้แก่ จีน เอกวาดอร์ และเวียดนาม ซึ่งได้เปรียบด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษีกับหลายประเทศ ขณะที่ไทยยังเผชิญมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีโดยเฉพาะจากยุโรปและสหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม ตลาดในประเทศมีแนวโน้มเติบโตได้ 4.0-5.0% ต่อปี โดยได้แรงหนุนจากการแนวโน้มการขยายตัวของชุมชนเมือง การฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวในประเทศที่ทำให้ธุรกิจโรงแรม ร้านอาหารโดยเฉพาะประเภทธุรกิจฟาสต์ฟู้ด และอุตสาหกรรมการผลิตอาหารเกี่ยวเนื่องมีความต้องการเพิ่มขึ้น รองรับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตผู้บริโภคที่หันมาเน้นความสะดวกรวดเร็วในการบริโภคและประกอบอาหาร

มุมมองวิจัยกรุงศรี

แนวโน้มอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปโดยรวมของไทยในปี 2566-2568 คาดว่าจะหดตัวตามตลาดส่งออกซึ่งเป็นตลาดหลัก โดยมีแรงกดดันมาจากต้นทุนที่สูงขึ้นทั้งด้านอัตราค่าจ้าง ราคาเชื้อเพลิง รวมถึงราคาวัตถุดิบจากผลผลิตสัตว์น้ำตามธรรมชาติที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ขณะที่การแข่งขันในตลาดโลกมีทิศทางรุนแรงขึ้นจากการขยายตลาดของประเทศคู่แข่งที่ได้เปรียบด้านต้นทุน อาทิ จีน เอกวาดอร์ เวียดนาม และอินเดีย อาจมีผลกระทบต่อรายได้และความสามารถในการทำกำไรของผู้ประกอบการอาหารทะเลแปรรูป แม้ว่าตลาดในประเทศจะมีแนวโน้มทยอยฟื้นตัวเป็นลำดับ

- **โรงงานอาหารแช่แข็งและแปรรูป:** คาดว่ารายรับของผู้ประกอบการที่เน้นตลาดในประเทศจะขยายตัวตามความต้องการของตลาด จากการเปิดประเทศทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และร้านอาหารกลับมาฟื้นตัว ส่วนผู้ประกอบการที่พึ่งพาตลาดต่างประเทศเป็นหลักอาจจะเผชิญกับทิศทางรายได้ที่ลดลง จากการแข่งขันด้านราคากับคู่แข่งที่มีต้นทุนการผลิตที่ถูกกว่า รวมถึงทรัพยากรที่พร้อมกว่า อาทิ กุ้งจากเอกวาดอร์ หรือปลาหมึกจากจีน

- **โรงงานผลิตอาหารทะเลกระป๋อง** : แม้รายได้จากตลาดในประเทศจะมีทิศทางกระเตื้องขึ้น ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลังการผ่อนคลายมาตรการเข้มงวดในการควบคุม COVID-19 แต่รายได้จากการส่งออกมีทิศทางทรงตัวหรือลดลงเล็กน้อยจากกำลังซื้อในตลาดคู่ค้าที่รอการฟื้นตัว ภายใต้ภาวะการแข่งขันที่มีแนวโน้มรุนแรงขึ้นโดยเฉพาะผลจากข้อตกลงทวิภาคี (FTA) ระหว่างจีนและเอกวาดอร์ และมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีอื่นๆ ทำให้โอกาสในการปรับขึ้นราคาตามต้นทุนที่สูงขึ้นทั้งต้นทุนด้านวัตถุดิบ และพลังงานยังทำได้จำกัด ส่งผลให้โอกาสในการทำกำไรของผู้ประกอบการยังไม่มาก โดยเฉพาะโรงงานผลิตขนาด SMEs

- **ฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ**: ธุรกิจยังเผชิญแรงกดดันจากต้นทุนที่สูงขึ้น (อาทิ อาหารสัตว์ ค่าแรง ค่าไฟฟ้า การปรับระบบฟาร์มให้ได้มาตรฐาน) ปัญหาโรคระบาดที่ยังคงมีอยู่เป็นระยะ ปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศที่มีผลต่ออุณหภูมิน้ำในการเพาะเลี้ยง ปัญหาการแข่งขันด้านราคาที่รุนแรงโดยเฉพาะจากสินค้านำเข้าที่ได้เปรียบด้านราคา ส่งผลให้ความสามารถในการทำกำไรของผู้ประกอบการค่อนข้างจำกัด

- **ธุรกิจเรือประมงทั่วไป**: (ไม่นับรวมกองเรือประมงที่จับสัตว์น้ำเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในกิจการของตนเอง): แม้ความต้องการสัตว์น้ำของโรงงานแปรรูปจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่คาดว่าส่วนใหญ่จะมาจากการนำเข้า อีกทั้งธุรกิจเรือประมงส่วนใหญ่ไม่มีตลาดรองรับแน่นอน ทำให้มีความเสี่ยงด้านการตลาด นอกจากนี้การดำเนินธุรกิจยังมีแรงกดดันด้านต้นทุนสูงตามราคาเชื้อเพลิง ปัญหาขาดแคลนแรงงาน การลงทุนปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ให้เป็นไปตามระเบียบ Unreported and Unregulated fishing หรือ IUU Fishing ของสหภาพยุโรป ค่าใช้จ่ายในการตรวจสภาพเรือประมง และมาตรการปิดอ่าวเพื่อให้สัตว์น้ำมีระยะเวลาเพาะพันธุ์ ส่งผลให้ธุรกิจมีความเสี่ยงที่จะประสบภาวะขาดทุนต่อเนื่อง

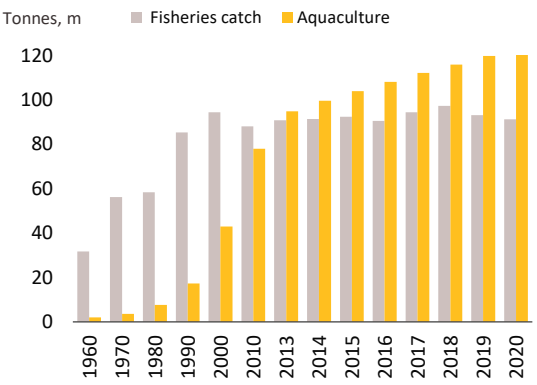
- **คลังสินค้า (อาหารทะเล) แช่เย็นหรือแช่แข็ง**: คาดว่าความต้องการเก็บรักษาวัตถุดิบสัตว์น้ำจะทรงตัวตามภาวะการผลิตและจำหน่ายอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเลในกลุ่มแช่เย็นแช่แข็ง แต่การแข่งขันในธุรกิจมีความรุนแรงจากปัญหาพื้นที่รับฝากส่วนเกินที่ยังมีอยู่มาก เนื่องจากผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเลรายใหญ่มีการลงทุนคลังสินค้าเก็บรักษาสินค้าของตนเอง เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ตามมาตรฐาน/ข้อกำหนดของประเทศคู่ค้า ทำให้ผู้ประกอบการคลังสินค้าแช่เย็นแช่แข็งมีอำนาจต่อรองกับลูกค้าต่ำ อีกทั้งคาดว่าต้นทุนพลังงาน และเชื้อเพลิงที่ใช้ในการเก็บรักษาจะยังอยู่ในระดับสูง ส่งผลให้ผลประกอบการยังคงมีแนวโน้มชะลอลง

ข้อมูลพื้นฐาน

การผลิตอาหารทะเลของโลกมีแหล่งวัตถุดิบหลักมาจากทั้งการประมง (Fisheries) และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (Aquaculture) โดยปริมาณผลผลิตรวมอยู่ที่ 214 ล้านตันในปี 2563 สูงสุดเป็นประวัติการณ์ แบ่งเป็น**ผลผลิตจากการประมง** 91.3 **ล้านตัน** (42.7%) **และการเพาะเลี้ยง** 122.6 **ล้านตัน** (57.3%) (World Bank, 2023) **โดยแหล่งผลิตอาหารทะเลของโลกส่วนใหญ่อยู่ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก** เนื่องจากเป็นทำเลที่ตั้งเชิงยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรประมงทะเลที่เหมาะสม จึงมีความพร้อมด้านวัตถุดิบ โดยสัตว์น้ำที่จับได้โดยรวมทั้งหมดของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมีสัดส่วนสูงถึง 64.6% ของปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำโดยรวมของโลก แบ่งเป็น สัตว์น้ำที่จับได้จากธรรมชาติของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกคิดเป็นสัดส่วน 42.0% ของปริมาณการจับสัตว์น้ำจากธรรมชาติทั้งหมดของโลก ขณะที่สัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยงของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมีสัดส่วนถึง 81.5% ของปริมาณการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทั้งหมดของโลก ทั้งนี้ตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมา ผลผลิตสัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยงทั่วโลกเริ่มมีปริมาณสูงกว่าการจับสัตว์น้ำจากธรรมชาติ ตามการลงทุนเพาะเลี้ยงที่เพิ่มขึ้นเพื่อทดแทนปริมาณสัตว์น้ำในธรรมชาติที่ลดลง ซึ่งเป็นผลจาก 1) การจับปลาเกินขนาด (Overfishing) 2) การบริโภคสัตว์น้ำที่เพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 3.0% จาก 9.9 กิโลกรัม/คน ในปี 2503 เป็น 20.2 กิโลกรัม/คน ในปี 2563[1/] และ 3) วิกฤตโลกร้อนที่กระทบห่วงโซ่อาหารในทะเล (ภาพที่ 1 และตารางที่ 1)

Figure 1: World Fisheries Catch and Aquaculture Production (2020)*

Note : *The latest data available
Source: World Bank

Table 1: Share of Global Seafood Production, by Region (2020)*

Zone	Capture Fisheries (%)	Aquaculture (%)
East Asia & Pacific	42.0	81.5
Europe & Central Asia	16.5	3.1
Latin America & Caribbean	13.9	3.1
South Asia	9.3	9.4
Sub-Saharan Africa	8.5	0.6
North America	5.5	0.5
Middle East & North Africa	4.3	1.8
World	100.0	100.0

Note : *The latest data available
Source: World Bank – World Development Indicators (WDI)

นอกเหนือจากความพร้อมด้านวัตถุดิบ ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกยังมีความได้เปรียบด้านแรงงาน ทั้งจากทักษะฝีมือในการตัดแต่ง/แปรรูปสัตว์น้ำ และอัตราค่าจ้างที่อยู่ในระดับต่ำกว่าภูมิภาคอื่นๆ **โดยในปี** 2564 **จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกอยู่ที่** 49.4 **ล้านคน คิดเป็นสัดส่วน** 84.4% **ของแรงงานทั้งหมดในอุตสาหกรรมประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทั้งหมดของโลก**[2/] จากปัจจัยข้างต้นหนุนให้ประเทศในกลุ่มเอเชียแปซิฟิกเป็นผู้ส่งออกอาหารทะเลแปรรูปอันดับ 1 ของโลก โดยมีมูลค่าส่งออก 36.6% (6.1 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ) ของมูลค่าส่งออกอาหารทะเลแปรรูปทั่วโลกซึ่งอยู่ที่ประมาณ 1.7 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ[3/] และการส่งออกส่วนใหญ่ของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกอยู่ในรูปผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็ง อาหารทะเลกระป๋อง และอาหารทะเลปรุงสุก/ปรุงรส

1/ ที่มา : FAO 2022 The State of World Fisheries and Aquaculture

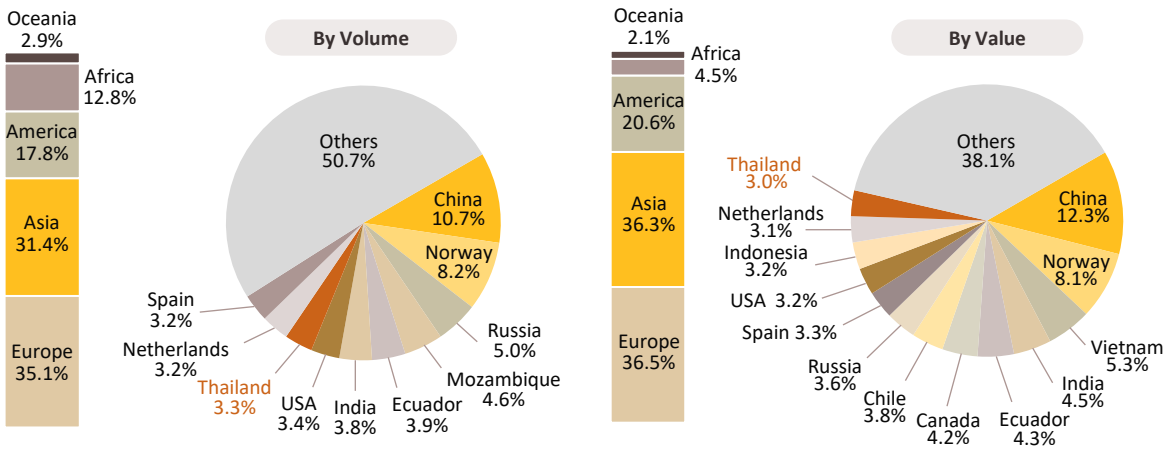
2/ จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมีทั้งสิ้น 58.5 ล้านคน (ที่มา : FAO 2022 The State of World Fisheries and Aquaculture)

3/ ที่มา: FAO และ Trade Map

หากพิจารณาศักยภาพการส่งออกอาหารทะเลแปรรูปโดยรวมเป็นรายประเทศ พบว่าในปี 2564 จีนเป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุดของโลก โดยมีสัดส่วนปริมาณส่งออกอยู่ที่ 10.7% ของปริมาณการส่งออกอาหารทะเลแปรรูปโดยรวมของทั้งโลก รองลงมาเป็นประเทศนอร์เวย์ (8.2%) รัสเซีย (5.0%) และโมซัมบิค (4.6%) (ภาพที่ 2) ส่วนประเทศผู้นำเข้าอาหารทะเลแปรรูปรายใหญ่ที่สำคัญ ได้แก่ จีน มีสัดส่วนปริมาณนำเข้า 12.4% ของปริมาณการนำเข้าอาหารทะเลแปรรูปทั้งโลก ตามด้วย สหรัฐฯ (11.1%) ไทย (7.0%) ญี่ปุ่น (7.0%) และเกาหลีใต้ (5.5%) (ภาพที่ 3)

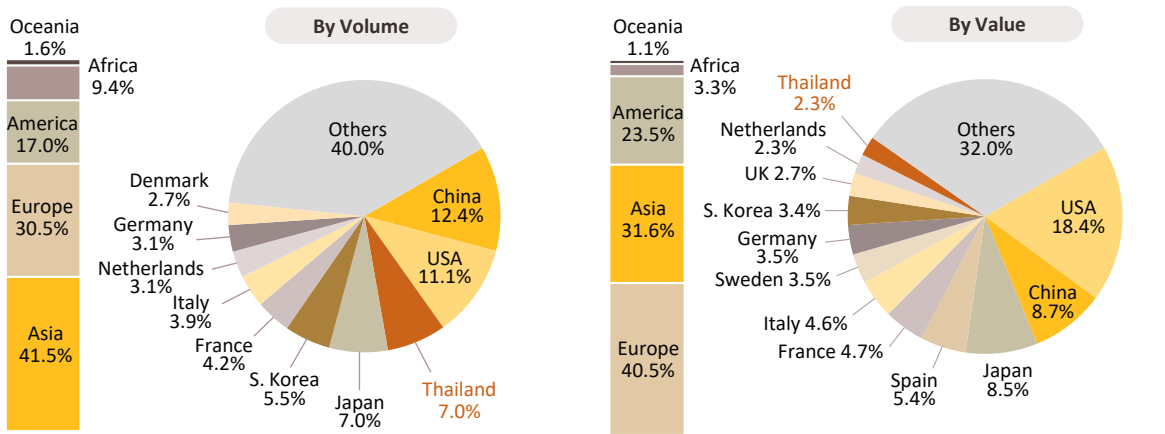
สำหรับประเทศไทยจัดเป็นผู้ส่งออกอาหารทะเลแปรรูปโดยรวมรายใหญ่อันดับ 8 ของโลกในเชิงปริมาณ หรืออันดับ 14 ของโลกในเชิงมูลค่า ด้วยสัดส่วน 3.3% และ 3.0% ของปริมาณและมูลค่าส่งออกอาหารทะเลแปรรูปทั่วโลกตามลำดับ โดยมีปัจจัยเอื้อที่สำคัญ ได้แก่ ทำเลที่ตั้งของไทยติดชายฝั่งทะเลทั้งสองด้าน ทำให้ไทยมีเขตน่านน้ำทางทะเลที่ยาว (Long Fertile Coastline) จึงมีทรัพยากรทางทะเลในน่านน้ำของตนเองและเอื้อต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ อีกทั้งไทยยังได้รับการยอมรับด้านทักษะแรงงานในการตัดแต่ง/แปรรูปสัตว์น้ำ และมีค่าจ้างแรงงานที่ไม่สูงนักโดยค่าแรงขั้นต่ำต่อชั่วโมงอยู่ที่ 1.25 ดอลลาร์สหรัฐ[4/] เมื่อเทียบกับบางประเทศที่เป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ อาทิ จีน (3.19 ดอลลาร์สหรัฐ)[4/] และนอร์เวย์ (19.5 ดอลลาร์สหรัฐ)[5/]

Figure 2: Major Processed Seafood Exporters (2021)

Note: Includes HS codes 0302, 0303, 0304, 0305, 0306, 0307, 0308, 1604, and 1605
Source: Trade Map

Figure 3: Major Processed Seafood Importers (2021)

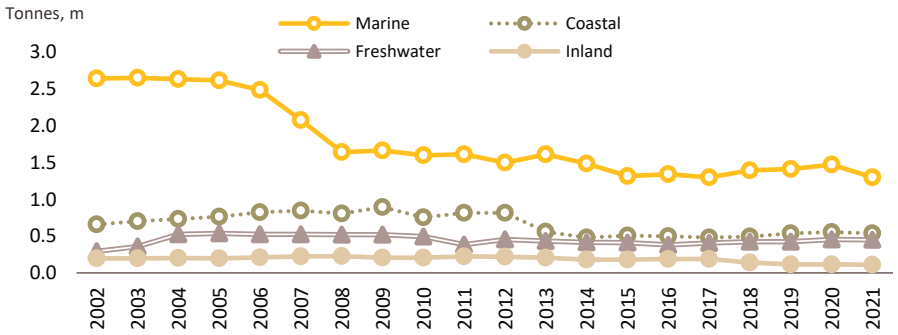
Note: Including HS codes 0302, 0303, 0304, 0305, 0306, 0307, 0308, 1604, and 1605
Source: Trade Map

4/ ที่มา: wageindicator, U.S. Bureau of Labor Statistic

5/ ประเทศนอร์เวย์ได้กำหนดค่าแรงขั้นต่ำตามลักษณะของอุตสาหกรรม โดย 19.5 ดอลลาร์สหรัฐ เป็นค่าแรงต่ำสุดในอุตสาหกรรมประมง (ที่มา : The Norwegian Labor Inspection Authority)

อย่างไรก็ตาม ผลผลิตประมงของไทยที่มาจากการจับสัตว์น้ำเค็มปรับลดลงอย่างต่อเนื่องจากปี 2546 **ที่มีผลผลิตสูงสุดอยู่ที่** 2.65 **ล้านตัน ลดลงเหลือ** 1.30 **ล้านตัน ในปี** 2564 **(ลดลงเฉลี่ย** -3.9% **ต่อปี)** เช่นเดียวกับ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามแนวชายฝั่งที่มีผลผลิตสูงสุดอยู่ที่ 894.8 พันตัน ในปี 2552 ลดลงเหลือ 540.1 พันตันในปี 2564 **(ลดลงเฉลี่ย** -1.7% **ต่อปี)** (ภาพที่ 4) สาเหตุหลักมาจาก 1) การจับปลาเกินจำนวน (Overfishing) และการจับสัตว์น้ำในฤดูวางไข่ 2) ปัญหาแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำเสื่อมโทรม 3) ต้นทุนการเพาะเลี้ยงทั้งอาหารและค่าแรงที่ปรับตัวสูงขึ้น และ 4) โรคระบาดในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบให้อุปทานวัตถุดิบปรับลดลงต่อเนื่อง ทำให้อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเลของไทยไม่สามารถเพิ่มผลผลิตได้ตามความต้องการของตลาดโลก

Figure 4: Thailand Marine Fisheries Production

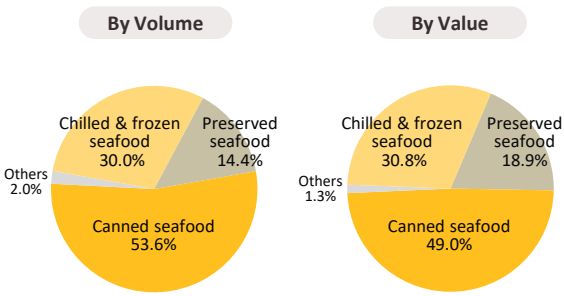

Source: Department of Fisheries

โครงสร้างอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปของไทย6/ **แบ่งเป็น** 2 **กลุ่มหลัก ได้แก่** 1) **อุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็ง** เป็นการแปรรูปสัตว์น้ำขั้นต้น โดยอาศัยความประณีตของแรงงานในการตัดแต่งสัตว์น้ำ ก่อนนำไปผ่านกระบวนการแช่แข็ง เพื่อยืดอายุและรักษาคุณภาพของสัตว์น้ำสำหรับใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง และ 2) **อุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋อง และอาหารปรุงสุก/ปรุงรส** เป็นการแปรรูปสัตว์น้ำด้วยวิธีการปรุงสุก/ปรุงรส ให้เป็นผลิตภัณฑ์อาหารพร้อมรับประทานที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น

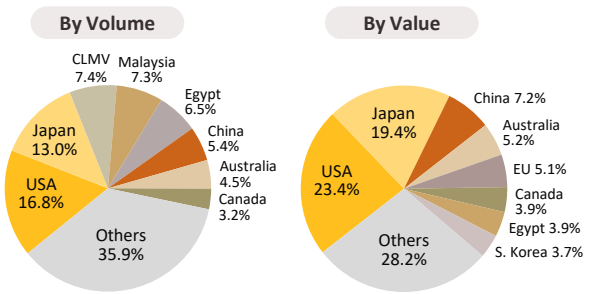
อุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปของไทย มีปริมาณการผลิตรวมมากกว่า 1.3 **ล้านตัน คิดเป็นมูลค่า** 6.1 **พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยพึ่งพาตลาดส่งออกในสัดส่วนสูงถึง** 76.4% **ของปริมาณการผลิตทั้งหมดในปี** 2564 ผลิตภัณฑ์ส่งออกที่สำคัญจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ผลิตภัณฑ์กระป๋อง (สัดส่วน 53.6% ของปริมาณส่งออกอาหารทะเลแปรรูปทั้งหมดของไทย) แช่เย็นแช่แข็ง (30.0%) ปรุงสุก/ปรุงรส (14.4%) และอื่นๆ (2.0%) (ภาพที่ 5)7/ ส่วนประเภทของผลิตภัณฑ์ที่มีการส่งออกสูงสุด ได้แก่ ปลากระป๋อง สัดส่วน 46.3% ของปริมาณส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแปรรูปของไทย ปลาแช่เย็นแช่แข็ง (17.4%) ปลาปรุงสุก/ปรุงรส (9.6%) กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง (7.4%) กุ้งปรุงสุก/ปรุงรส (3.9%) ปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็ง (3.2%) กุ้งกระป๋อง (2.1%) สำหรับตลาดส่งออกหลัก ได้แก่ สหรัฐฯ โดยมีสัดส่วน 16.8% ของปริมาณการส่งออกรวม ญี่ปุ่น (13.0%) CLMV (7.4%) มาเลเซีย (7.3%) และอียิปต์ (6.5%) (ภาพที่ 6)

Figure 5: Thai Exports of Processed Seafood by Type (2021)

Source: Trade Map, Ministry of Commerce (MOC)

Figure 6: Export Markets for Thai Processed Seafood (2021)

Source: Trade Map, Ministry of Commerce (MOC)

6/ รายละเอียดโครงสร้างอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปของไทย พิจารณาจากฐานข้อมูลปี 2564 (ล่าสุด) แสดงในภาพที่ 12

7/ อ้างอิงข้อมูลรายผลิตภัณฑ์จาก Trade Map ปี 2564 (ล่าสุด)

ส่วนตลาดอาหารทะเลแปรรูปภายในประเทศมีสัดส่วนเพียง 23.6% ของปริมาณการผลิตทั้งหมด เนื่องจากผู้บริโภคส่วนใหญ่นิยมรับประทานอาหารทะเลสด โดยผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแปรรูปที่มีปริมาณการบริโภคสูงในประเทศ ได้แก่ ปลาซาร์ดีนกระป๋อง ปลาแช่เย็นแช่แข็ง และกุ้งแช่เย็นแช่แข็ง นอกจากนั้นผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแปรรูปยังถูกนำไปใช้ในธุรกิจฟาสต์ฟู้ด ร้านอาหาร และโรงแรม อย่างไรก็ตาม ความต้องการบริโภคอาหารทะเลแปรรูปในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของชุมชนเมืองและพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เน้นความสะดวกรวดเร็ว โดยมีช่องทางจำหน่ายผ่านร้านค้าปลีกสมัยใหม่ทำให้หาซื้อได้ง่ายขึ้น

อุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งของโลก

ปี 2564 ปริมาณการส่งออกอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งของโลก[8/] อยู่ที่ 29.1 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่า 1.3 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยประเทศนอร์เวย์เป็นผู้ส่งออกหลัก มีสัดส่วน 9.3% ของปริมาณส่งออกอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งของโลก รองลงมา ได้แก่ จีน (7.1%) รัสเซีย (5.6%) โมซัมบิก (5.2%) และอินเดีย (4.1%) ตามลำดับ (ตารางที่ 2) โดยประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 25 ของโลก (สัดส่วน 1.2%) ประเภทของผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งส่งออกที่สำคัญของโลก ได้แก่ ปลา กุ้ง และปลาหมึก คิดเป็นสัดส่วน 90% ของปริมาณส่งออกอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งของโลก

Table 2: Global Chilled & Frozen Seafood Exports, by Country

By Volume (Tonnes, k)	2006	2011	2016	2021	
				Value	% Share
1. Norway	8.2	10.4	8.1	2,712.4	9.3
2. China	9.3	13.0	11.1	2,072.7	7.1
3. Russia	1.5	6.5	5.6	1,646.3	5.6
4. Mozambique	0.1	0.0	15.8	1,530.0	5.2
5. India	2.5	4.3	3.7	1,197.9	4.1
Others	78.4	65.8	55.7	19,984.9	68.7
Total	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**29,144.2**	**100.0**

By Value (USD, m)	2006	2011	2016	2021	
				Value	% Share
1. Norway	8.5	9.6	9.8	13,394.1	10.2
2. China	7.1	11.1	12.2	10,318.4	7.9
3. India	2.4	3.4	4.8	6,730.0	5.1
4. Vietnam	4.8	5.2	4.8	6,283.1	4.8
5. Canada	5.1	3.9	4.1	6,248.3	4.8
Others	72.1	66.8	64.3	88,308.7	67.2
Total	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**131,282.6**	**100.0**

Note: Vietnam export data by volume has not been collected.
Source: Trade Map

- **ผลิตภัณฑ์ปลาแช่เย็นแช่แข็ง[9/]: มีปริมาณส่งออก 19.8 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่า 7.4 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีสัดส่วน 68.0% ในเชิงปริมาณ และ 56.9% ในเชิงมูลค่าของการส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งของโลก โดยราคาส่งออกเฉลี่ยอยู่ที่ 4,920 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน** ผู้ส่งออกสำคัญเป็นประเทศในกลุ่มทวีปยุโรป (สัดส่วน 44.8% ของปริมาณส่งออกปลาแช่เย็นแช่แข็งของโลก) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการค้าระหว่างกันภายในภูมิภาค (Intra-regional trade) โดยประเทศนอร์เวย์เป็นผู้ส่งออกหลักมีสัดส่วน 12.7% ของปริมาณส่งออกปลาแช่เย็นแช่แข็งของโลก รองลงมา ได้แก่ รัสเซีย (7.7%) จีน (7.0%) สหรัฐฯ (4.7%) ชิลี (4.5%) ส่วนไทยเป็นผู้ส่งออกอันดับที่ 28 ของโลก มีส่วนแบ่งในตลาดโลก 1.0%
- **ผลิตภัณฑ์กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง[10/]: มีปริมาณส่งออก 3.6 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่า 3.5 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีสัดส่วน 12.4% ในเชิงปริมาณ และ 26.9% ในเชิงมูลค่าของการส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งของโลก โดยราคาส่งออกเฉลี่ยอยู่ที่ 11,559 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน** ผู้ส่งออกสำคัญเป็นประเทศในภูมิภาคเอเชีย (สัดส่วน 37.0% ของปริมาณส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งของโลก) และหากพิจารณารายประเทศแล้วพบว่าประเทศเอกวาดอร์เป็นผู้ส่งออกอันดับหนึ่ง มีสัดส่วน 23.7% ของปริมาณการส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งของโลก รองลงมา ได้แก่ อินเดีย (19.2%) แคนาดา (5.9%) อินโดนีเซีย (5.4%) อาร์เจนตินา (4.6%) ส่วนไทยเป็นผู้ส่งออกอันดับ 8 ของโลก (2.8%)

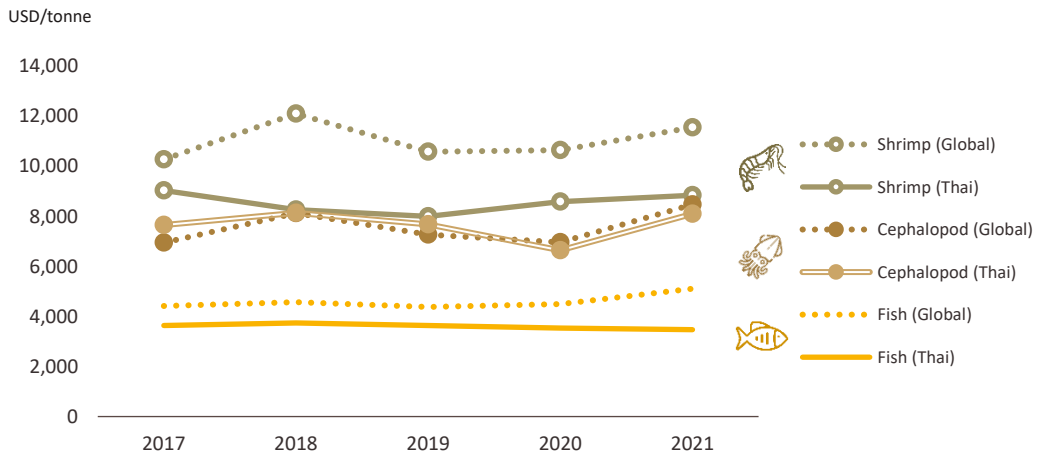
8/ HS Codes: 0302, 0303, 0304, 0306, 0307, and 0308 (Trade Map, 2021)

9/ HS Codes: 0302, 0303, and 0304

10/ HS Code: 0306

- **ผลิตภัณฑ์ปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็ง**[11/]: **มีปริมาณส่งออก 2.8 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่า 1.4 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีสัดส่วน 9.6% ในเชิงปริมาณ หรือ 10.8% ในเชิงมูลค่าของการส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งของโลก โดยราคาส่งออกเฉลี่ยอยู่ที่ 8,470 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน** ผู้ส่งออกสำคัญเป็นประเทศในภูมิภาคเอเชีย (สัดส่วน 46.6% ของปริมาณส่งออกปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็งทั่วโลก) โดยประเทศจีนเป็นผู้ส่งออกหลักมีสัดส่วน 18.3% ของปริมาณการส่งออกปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็งของโลก รองลงมาได้แก่ เปรู (10.5%) สเปน (8.1%) อินโดนีเซีย (6.2%) อินเดีย (5.7%) ส่วนไทยเป็นผู้ส่งออกอันดับ 18 ของโลก (1.5%)

Figure 7: Chilled & Frozen Seafood Average Export Prices, Global and Thai

Source: Trade Map, Ministry of Commerce (MOC)

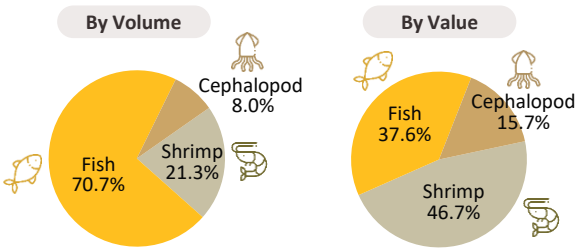
11/ HS Code: 0307

อุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งของไทย

ปี 2564 ปริมาณการผลิตอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งของไทยอยู่ที่ 240.5 **พันตัน**[12/] **ขณะที่ปริมาณจำหน่ายโดยรวมทั้งในและต่างประเทศอยู่ที่ราว** 562.7 **พันตัน คิดเป็นมูลค่าจำหน่ายประมาณ** 2.2 **พันล้านดอลลาร์สหรัฐ**[13/] อย่างไรก็ตาม ผลผลิตอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งที่ไทยผลิตได้ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ทำให้ไทยต้องนำเข้าสัตว์น้ำเพื่อตัดแต่ง และแปรรูปเพิ่มเติมเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง โดยสัตว์น้ำที่นำเข้าบางส่วนนำไปใช้ผลิตอาหารทะเลแปรรูปขั้นปลายที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจำแนกตามผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ (ภาพที่ 8 และ 9) ดังนี้

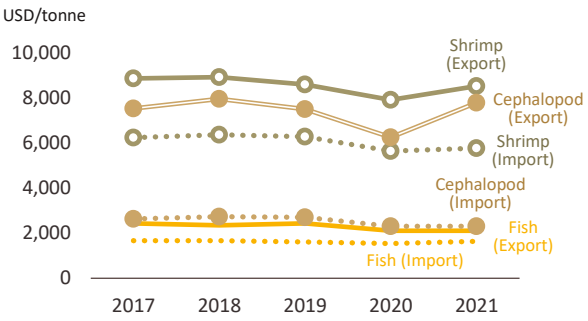
- **ผลิตภัณฑ์กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง**[14/]: **ปริมาณการผลิตในประเทศอยู่ที่** 109.4 **พันตัน** จัดเป็นอุตสาหกรรมที่มีผู้เกี่ยวข้องในห่วงโซ่การผลิตมากกว่าอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งประเภทอื่นๆ เนื่องจากไทยมีธุรกิจต้นน้ำที่สำคัญอยู่ภายในประเทศ ได้แก่ โรงเพาะฟัก/อนุบาลลูกกุ้ง และฟาร์มเลี้ยงกุ้ง[15/] (ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไม) อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี 2555 เกิดการแพร่ระบาดของโรคกุ้งตายด่วน (Shrimp Early Mortality Syndrome: EMS)[16/] ส่งผลให้ปริมาณกุ้งเพาะเลี้ยงลดลงเหลือ 3.9 แสนตัน จาก 6.1 แสนตัน ในปี 2554 การแพร่ระบาดดังกล่าวยังส่งผลให้ปริมาณการส่งออกลดลงเหลือ 0.9 แสนตัน ในปี 2564 จาก 1.9 แสนตัน ในปี 2555 โดยการระบาดยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงโรคอื่นๆ เช่น โรคตัวแดงดวงขาว (White Spot Disease)[17/] โรคหัวเหลือง (Yellow Head Disease)[18/] ปริมาณผลผลิตกุ้งและการส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งของไทยจึงไม่สามารถกลับคืนสู่ระดับก่อนการระบาดได้ ไทยจึงต้องนำเข้ามาชดเชย โดยในปี 2564 ไทยนำเข้ากุ้งแช่เย็นแช่แข็งปริมาณ 32.5 พันตัน แหล่งนำเข้าหลักมาจากเอกวาดอร์โดยมีสัดส่วน 44.6% ของปริมาณการนำเข้ากุ้งแช่เย็นแช่แข็งของไทย รองลงมา ได้แก่ อาร์เจนตินา (26.3%) เมียนมา (10.2%) และอินเดีย (4.0%) **สำหรับปริมาณการจำหน่ายกุ้งแช่เย็นแช่แข็งโดยรวมอยู่ที่** 119.9 **พันตัน มีสัดส่วน** 21.3% **ของปริมาณจำหน่ายอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งทุกประเภทของไทย แบ่งเป็นการจำหน่ายในประเทศ** 40.3 **พันตัน คิดเป็น** 33.6% **ของปริมาณการจำหน่ายกุ้งแช่เย็นแช่แข็งทั้งหมดของไทย และอีก** 66.0% **เป็นการส่งออก** 79.1 **พันตัน คิดเป็นมูลค่า** 685.1 **ล้านดอลลาร์สหรัฐ** โดยตลาดหลัก คือ ประเทศสหรัฐฯ สัดส่วน 20.3% ของปริมาณการส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งของไทย รองลงมาเป็น จีน (18.9%) ญี่ปุ่น (14.6%) เมียนมา (13.5%) และมาเลเซีย (8.7%)

Figure 8: Chilled & Frozen Seafood Sales Proportion
(Domestic & Exports, 2021)

Source: OIE, MOC

Figure 9: Chilled & Frozen Seafood Trade Prices (2021)

Source: OIE, MOC

12/ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (OIE)

13/ ประมาณการโดยวิจัยกรุงศรี (อ้างอิงฐานคำนวณจากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมและกระทรวงพาณิชย์)

14/ HS Code : 030611, 03061290, 030615, 030616, 030617, 03063130, 03063230, 030634, 03063530, 03063631, 03063632, 03063633, 03063639

15/ ปี 2564 ประเทศไทยมีฟาร์มเลี้ยงกุ้งที่ได้มาตรฐาน 11,582 ฟาร์ม พื้นที่รวม 2.7 แสนไร่ (อ้างอิงจากสถิติของกรมประมงและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)

16/ โรคกุ้งตายด่วน (Shrimp Early Mortality Syndrome: EMS) เป็นโรคระบาดในกุ้งเพาะเลี้ยงจากการติดเชื้อแบคทีเรีย มีผลให้เซลล์ตับและตับอ่อนของกุ้งถูกทำลายอย่างรุนแรง มักเกิดกับลูกกุ้งที่ปล่อยลงบ่อเลี้ยงในช่วง 20-30 วันแรก มีอัตราการตายสูงถึง 90-100% ในระยะเวลาเพียง 2 - 3 วัน หลังพบอาการของโรค

17/ เกิดจากการติดเชื้อไวรัส โดยสามารถติดได้ทุกระยะตั้งแต่ตัวอ่อนกุ้ง กุ้งวัยรุ่น จนถึงกุ้งพ่อแม่พันธุ์ โดยจะมีอาการตัวแดงเพิ่มขึ้น และมีจุดขาวเล็กๆ เกิดขึ้นด้านในเปลือกหุ้มตัว

18/ เกิดจากการติดเชื้อไวรัส ทำให้อวัยวะสร้างเม็ดเลือดของกุ้งถูกทำลาย โดยจะมีอาหารหัวเหลืองเนื่องจากตับและตับอ่อยของกุ้งมีสีซีดเหลือง เกิดได้กับกุ้งที่มีอายุตั้งแต่ 25-70 วัน และทำให้กุ้งตายหมดบ่อภายใน 2-3 วัน

- **ผลิตภัณฑ์ปลาแช่เย็นแช่แข็ง**[9/]: **ปริมาณการผลิตในประเทศอยู่ที่** 113.4 **พันตัน** ซึ่งไม่เพียงพอต่อการบริโภคและใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ประกอบกับประเภทของวัตถุดิบปลาที่เป็นที่นิยมของตลาด[19/] ส่วนใหญ่เป็นปลาน้ำลึกซึ่งไม่สามารถจับได้ในแถบทะเลไทย ส่งผลให้ไทยต้องนำเข้าปลามาผ่านกระบวนการตัดแต่ง แช่เย็นแช่แข็ง และนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ปลายน้ำต่างๆ เพื่อใช้บริโภคในประเทศและส่งออก โดยมีปริมาณนำเข้าประมาณ 1.6 ล้านตัน แหล่งนำเข้าปลามาจากประเทศเมียนมาเป็นหลักมีสัดส่วน 11.8% ของปริมาณนำเข้าปลาแช่เย็นแช่แข็งของไทย รองลงมา ได้แก่ ไต้หวัน (9.1%) ญี่ปุ่น (8.0%) **สำหรับปริมาณการจำหน่ายปลาแช่เย็นแช่แข็งอยู่ที่** 398.1 **พันตัน มีสัดส่วน** 70.7% **ของปริมาณจำหน่ายอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งของไทย แบ่งเป็นการจำหน่ายในประเทศ** 206.6 **พันตัน คิดเป็น** 51.9% **ของปริมาณการจำหน่ายปลาแช่เย็นแช่แข็งทั้งหมดของไทย และอีก** 48.1% **เป็นการส่งออกอยู่ที่** 191.1 **พันตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ** 400.8 **ล้านดอลลาร์สหรัฐ** โดยตลาดหลักคือประเทศมาเลเซีย สัดส่วน 30.2% ของปริมาณการส่งออกปลาแช่เย็นแช่แข็งของไทย รองลงมาเป็น ญี่ปุ่น (17.9%) CLMV (15.2%) จีน (7.7%) และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (5.4%)
- **ผลิตภัณฑ์ปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็ง**[20/]: **ปริมาณการผลิตในประเทศอยู่ที่** 17.7 **พันตัน** โดยปลาหมึกที่สามารถจับได้ในประเทศยังคงไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคและใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมแปรรูปต่อเนื่อง ทำให้ต้องนำเข้ามาจากต่างประเทศราว 178.3 พันตัน โดยแหล่งนำเข้ามาจากประเทศจีนเป็นหลัก มีสัดส่วน 29.4% ของปริมาณการนำเข้าปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็งของไทย รองลงมา ได้แก่ เปรู (23.1%) เมียนมา (15.1%) ตามลำดับ **สำหรับปริมาณการจำหน่ายปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็งอยู่ที่** 44.7 **พันตัน มีสัดส่วน** 8.0% **ของปริมาณจำหน่ายอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งของไทย แบ่งเป็นการจำหน่ายในประเทศ** 9.8 **พันตัน คิดเป็น** 21.9% **ของปริมาณการจำหน่ายปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็งทั้งหมดของไทย และอีก** 78.1% **เป็นการส่งออกอยู่ที่** 34.9 **พันตัน คิดเป็นมูลค่าส่งออกประมาณ** 271.9 **ล้านดอลลาร์สหรัฐ** โดยตลาดหลัก ได้แก่ อิตาลี สัดส่วน 22.0% ของปริมาณการส่งออกปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็งของไทย รองลงมาเป็น เกาหลีใต้ (21.1%) ญี่ปุ่น (14.7%) จีน (10.5%) และสหรัฐฯ (8.2%)

อุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรสของโลก

ปี 2564 ปริมาณส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารทะเลกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรสของโลก อยู่ที่ 5.4 **ล้านตัน คิดเป็นมูลค่าส่งออก** 3.4 **หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ** โดยประเทศจีนเป็นผู้ส่งออกหลักมีสัดส่วน 27.8% ของปริมาณส่งออกอาหารทะเลกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรสของโลก รองลงมา ได้แก่ ไทย (14.0%) เอกวาดอร์ (6.1%) สเปน (4.2%) โมรอคโค (3.5%) ตามลำดับ (ตารางที่ 3) โดยผลิตภัณฑ์อาหารทะเลกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรสที่สำคัญ ได้แก่

Table 3: Canned, Prepared & Preserved Seafood Exports, by Country

By Volume (Tonnes, k)	2006	2011	2016	2021	
				Value	% Share
1. China	21.6	20.8	21.8	1,495.0	27.8
2. Thailand	**19.7**	**23.3**	**17.8**	**752.6**	**14.0**
3. Ecuador	4.9	5.0	5.4	325.2	6.1
4. Spain	2.9	3.6	3.8	225.4	4.2
5. Morocco	3.5	2.7	3.7	189.8	3.5
Others	47.4	44.6	47.5	2,381.4	44.4
Total	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**5,369.4**	**100.0**

By Value (USD, m)	2006	2011	2016	2021	
				Value	% Share
1. China	24.6	23.7	25.0	10,028.3	29.3
2. Thailand	**17.5**	**20.0**	**14.2**	**3,435.8**	**10.0**
3. Vietnam	2.3	4.6	7.4	2,461.0	7.2
4. Indonesia	1.9	2.9	3.8	1,555.3	4.5
5. Spain	3.4	3.6	3.4	1,339.6	3.9
Others	50.3	45.2	46.2	15,416.0	45.1
Total	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**34,236.0**	**100.0**

Source: Trade Map

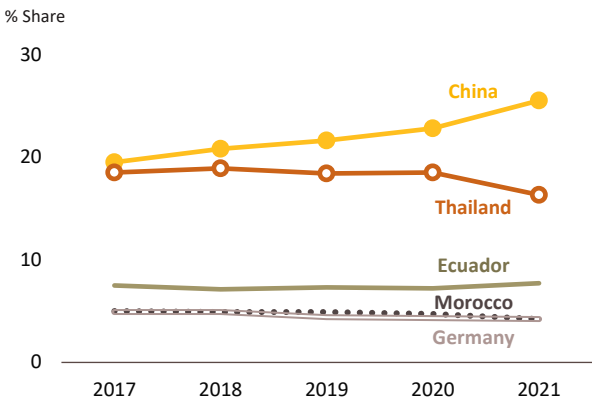
19/ ได้แก่ ปลาทูน่าท้องแถบ (Skipjack Tuna) ปลาทูน่าครีบเหลือง (Yellowfin Tuna) ปลาทูน่าครีบยาว (Albacore or Long Finned Tunas) ปลาทูน่าตาโต (Bigeye Tuna) และปลาทูน่าครีบน้ำเงิน (Bluefin Tuna) ซึ่งเป็นปลาน้ำลึกไม่สามารถจับได้ในแถบทะเลไทย ส่วนใหญ่กระจายตัวตามมหาสมุทรแอตแลนติก มหาสมุทรอินเดีย และมหาสมุทรแปซิฟิก

20/ HS Code : 030742, 030743, 030751, 030752

- **ผลิตภัณฑ์ปลากระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรส**[21/]: **ปริมาณส่งออกอยู่ที่** 4.2 **ล้านตัน คิดเป็นมูลค่า** 2.0 **หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีสัดส่วน** 77.2% **ในเชิงปริมาณ และ** 58.8% **ในเชิงมูลค่าของการส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารทะเลกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรสของโลก ราคาส่งออกโดยเฉลี่ยอยู่ที่** 5,942 **ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน** โดยประเทศจีนเป็นผู้ส่งออกหลักมีสัดส่วน 25.5% ของปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์ปลากระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรสของโลก รองลงมา ได้แก่ ไทย (16.3%) เอกวาดอร์ (7.7%) โมรอคโค (4.2%) และเยอรมนี (4.2%) (ภาพที่ 10) **ผลิตภัณฑ์ส่งออกหลัก ได้แก่ 1) ผลิตภัณฑ์ปลาทูน่ากระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรส** มีปริมาณการส่งออก 1.6 ล้านตัน สัดส่วน 38.2% ของปริมาณส่งออกปลากระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรสของโลก โดยประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกหลักมีสัดส่วน 30.0% ของปริมาณการส่งออกปลาทูน่ากระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรสของโลก รองลงมาได้แก่ เอกวาดอร์ (16.5%) จีน (8.6%) สเปน (6.1%) และฟิลิปปินส์ (6.0%) (ภาพที่ 11) **2) ผลิตภัณฑ์ปลาปรุงแต่ง** (อาทิ ลูกชิ้นปลา ไส้กรอกปลา ปลาบด) มีปริมาณส่งออก 0.6 ล้านตัน สัดส่วน 16.5% และ **3) ปลาซาร์ดีนกระป๋อง** มีปริมาณส่งออก 0.4 ล้านตัน สัดส่วน 10.7%

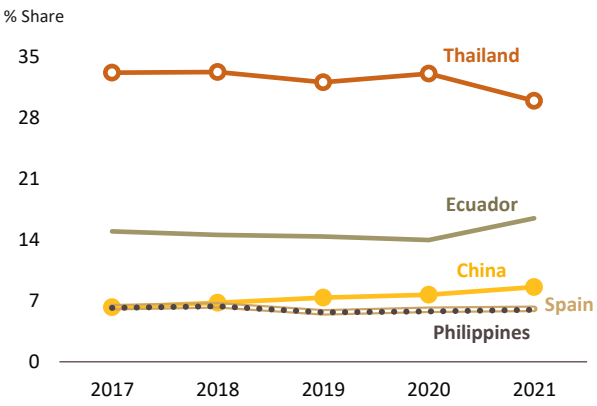
- **ผลิตภัณฑ์สัตว์ทะเลกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรสอื่น ๆ (ยกเว้นปลา)**[22/]: **ปริมาณส่งออกอยู่ที่** 1.2 **ล้านตัน คิดเป็นมูลค่า** 1.4 **หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีสัดส่วน** 22.8% **ในเชิงปริมาณหรือ** 41.2% **ในเชิงมูลค่าของการส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารทะเล (ยกเว้นปลา) กระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรสของโลก ราคาส่งออกโดยเฉลี่ยอยู่ที่** 10,589 **ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน** โดยประเทศจีนเป็นผู้ส่งออกหลักมีสัดส่วน 35.4% ของปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์สัตว์ทะเลกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรสอื่นๆ รองลงมา ได้แก่ ชิลี (8.3%) อินโดนีเซีย (7.9%) ไทย (6.4%) และอินเดีย (5.0%) **ผลิตภัณฑ์ส่งออกหลัก ได้แก่ 1) กุ้งกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรส** มีปริมาณการส่งออก 0.50 ล้านตัน สัดส่วน 38.5% ของปริมาณส่งออกสัตว์ทะเลกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรสอื่นๆ โดยประเทศจีนเป็นผู้ส่งออกหลักมีสัดส่วน 19.4% ของปริมาณการส่งออกกุ้งกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรสของโลก รองลงมา ได้แก่ อินโดนีเซีย (14.7%) ไทย (13.0%) อินเดีย (11.7%) และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (5.9%) **2) ปลาหมึกกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรส** มีปริมาณส่งออก 0.33 ล้านตัน สัดส่วน 26.8% และ **3) ปูกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรส** มีปริมาณส่งออก 0.30 ล้านตัน สัดส่วน 24.2%

Figure 10: Prepared and Preserved Fish
(Market Share by Country)

Source: Trade Map

Figure 11: Canned and Prepared/Preserved Tuna
(Market Share by Country)

Source: Trade Map

21/ HS Code: 1604

22/ HS Code: 1605

อุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรสในไทย

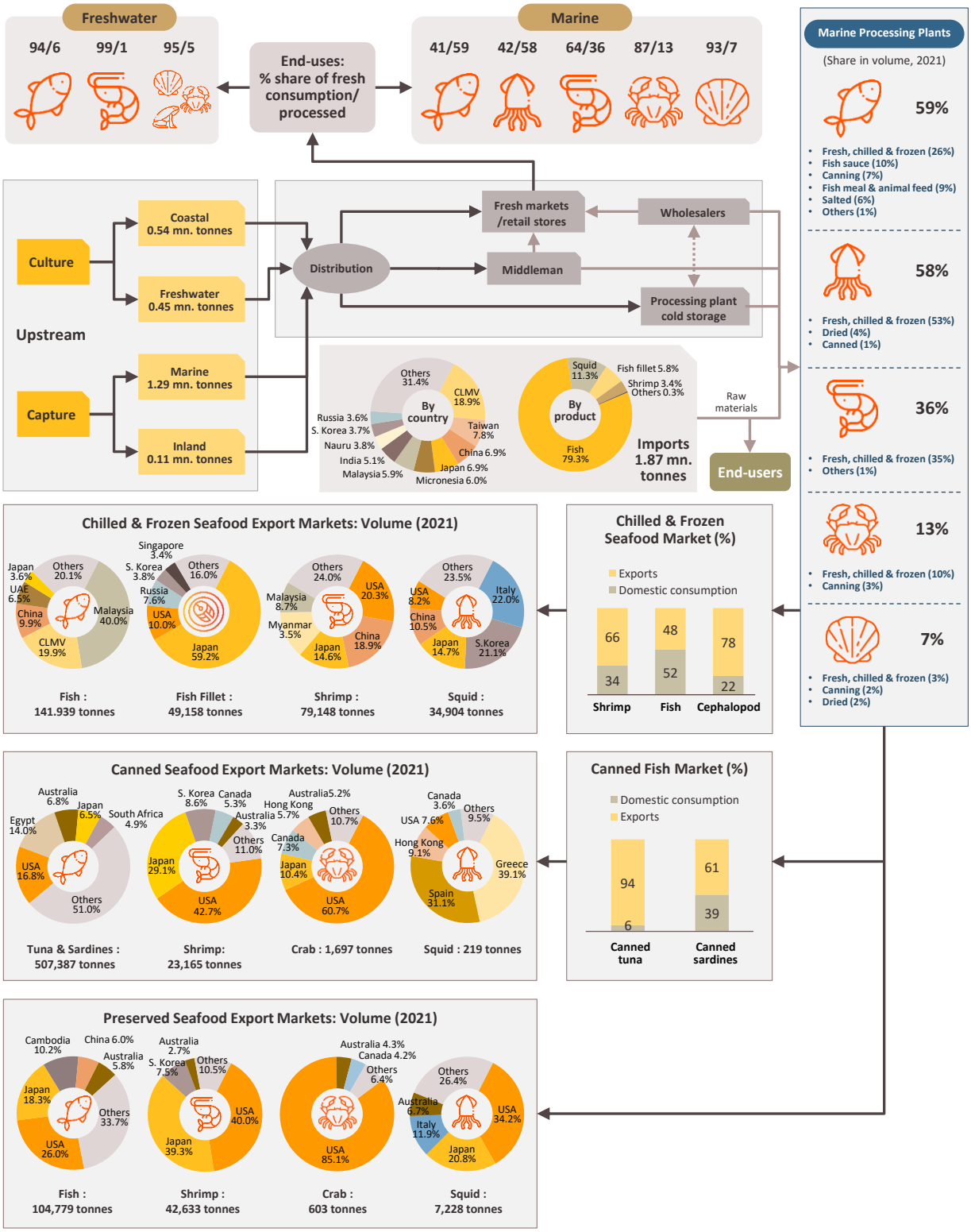
ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรสที่ไทยมีศักยภาพการแข่งขันค่อนข้างสูงในตลาดโลก ได้แก่ ผลิตภัณฑ์อาหารจากปลา และกุ้ง (มีส่วนแบ่ง 10% ในตลาดโลก) แม้ว่าแหล่งวัตถุดิบสัตว์น้ำบางส่วนมาจากเรือประมงไทย แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ในอุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรส ทำให้ไทยยังต้องนำเข้าวัตถุดิบสัตว์น้ำคิดเป็นสัดส่วน 50.5% ของปริมาณการใช้วัตถุดิบสัตว์น้ำทั้งหมดในอุตสาหกรรมนี้ในปี 2564 โดยส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าวัตถุดิบประเภทปลา (ปลาทูน่า โดยนำเข้าจากประเทศไต้หวันเป็นหลัก มีสัดส่วน 19.1%) และปลาหมึก (หมึกกล้วย โดยนำเข้าจากประเทศจีนเป็นหลัก มีสัดส่วน 29.7%) ส่วนวัตถุดิบประเภทกุ้ง ได้แก่ กุ้งขาวแวนนาไม ส่วนใหญ่มาจากการเพาะเลี้ยงในประเทศ เช่นเดียวกับปู (ส่วนใหญ่เป็นปูม้า) ที่จะมาจากเรือประมงไทยเป็นหลัก โดยผลิตภัณฑ์อาหารทะเลกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรส จำแนกได้เป็น 2 กลุ่มหลัก ดังนี้

- **ผลิตภัณฑ์ปลากระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรส**[23/]: **ในปี 2564 ปริมาณส่งออกอยู่ที่** 673.8 **พันตัน คิดเป็นมูลค่า** 2.6 **พันล้านดอลลาร์สหรัฐ** ปลากระป๋องเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนแบ่งตลาดสูงสุดในกลุ่มนี้ โดยมีปริมาณการผลิต 715.7 พันตัน[11/] และปริมาณจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศอยู่ที่ 632.4 พันตัน คิดเป็นมูลค่าจำหน่ายรวม 2.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ[12/] โดยผลิตภัณฑ์ปลากระป๋องที่สำคัญ ได้แก่
  - □ **ปลาทูน่ากระป๋อง : ปริมาณการผลิตอยู่ที่** 576.0 **พันตัน มีสัดส่วน** 80.5% **ของปริมาณการผลิตปลากระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรสทั้งหมด** โดยวัตถุดิบส่วนใหญ่นำเข้ามาจากประเทศไต้หวันเป็นหลัก มีสัดส่วน 19.1% ของปริมาณการนำเข้าปลาทูน่าของไทย รองลงมา ได้แก่ ไมโครนีเซีย (16.7%) และนาอูรู (10.4%) สำหรับ**การจำหน่ายปลาทูน่ากระป๋องโดยรวมอยู่ที่** 474.7 **พันตัน มีสัดส่วน** 75.1% **ของปริมาณจำหน่ายปลากระป๋องของไทย แบ่งเป็นการจำหน่ายในประเทศ** 29.4 **พันตัน คิดเป็น** 6.2% **ของปริมาณการจำหน่ายปลาทูน่ากระป๋องทั้งหมดของไทย และการส่งออก** 445.3 **พันตัน (สัดส่วน** 93.8%) **คิดเป็นมูลค่า** 1.8 **พันล้านดอลลาร์สหรัฐ** โดยตลาดหลักคือประเทศสหรัฐฯ สัดส่วน 18.5% ของปริมาณการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของไทย รองลงมา คืออียิปต์ (16.0%) ออสเตรเลีย (7.4%) ญี่ปุ่น (6.8%) และแคนาดา (5.3%)
  - □ **ปลาซาร์ดีนกระป๋อง : ปริมาณการผลิตอยู่ที่** 139.7 **พันตัน มีสัดส่วน** 19.5% **ของปริมาณการผลิตปลากระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรสทั้งหมด** โดยวัตถุดิบนำเข้าส่วนใหญ่มาจากประเทศรัสเซียเป็นหลัก มีสัดส่วน 42.5% ของปริมาณการนำเข้าปลาซาร์ดีนของไทย รองลงมา ได้แก่ ญี่ปุ่น (37.8%) และเมียนม่า (6.6%) สำหรับ**การจำหน่ายปลาซาร์ดีนกระป๋องโดยรวมอยู่ที่** 157.7 **พันตัน มีสัดส่วน** 24.9% **ของปริมาณจำหน่ายปลากระป๋องของไทย แบ่งเป็นการจำหน่ายในประเทศ** 95.6 **พันตัน คิดเป็น** 60.6% **ของปริมาณการจำหน่ายปลาซาร์ดีนกระป๋องทั้งหมดของไทย ที่เหลือ** 39.4% **เป็นการส่งออก** 62.1 **พันตัน คิดเป็นมูลค่า** 145.8 **ล้านดอลลาร์สหรัฐ** โดยตลาดหลัก ได้แก่ ประเทศแอฟริกาใต้ สัดส่วน 25.2% ของปริมาณการส่งออกปลาซาร์ดีนกระป๋องของไทย รองลงมาเป็น CLMV (23.1%) สหรัฐฯ (5.1%) นามิเบีย (5.1%) และสาธารณรัฐโดมินิกัน (4.5%) ตามลำดับ
- **ผลิตภัณฑ์สัตว์ทะเลกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรสอื่น ๆ (ยกเว้นปลา)**[24/]: **ปริมาณส่งออกอยู่ที่** 80.0 **พันตัน คิดเป็นมูลค่า** 840.0 **ล้านดอลลาร์สหรัฐ** โดยตลาดหลักคือ ประเทศสหรัฐฯ สัดส่วน 39.2% ของปริมาณส่งออกสัตว์ทะเลกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรสอื่นๆของไทย รองลงมาเป็น ญี่ปุ่น (32.8%) เกาหลีใต้ (7.1%) อิตาลี (4.8%) และออสเตรเลีย (3.1%) ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์หลัก ได้แก่ กุ้งกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรสมีปริมาณส่งออก 65.7 พันตัน สัดส่วน 82.1% ของปริมาณส่งออกสัตว์ทะเลกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรสอื่นๆของไทย รองลงมาเป็นผลิตภัณฑ์สัตว์ทะเลกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรสประเภทปลาหมึก (สัดส่วน 9.3%) หอย (4.0%) ปู (2.1%) และอื่นๆ (2.5%) (อ้างอิงจากฐานข้อมูลล่าสุดปี 2564 จากกรมประมงและ Trademap ตามรายละเอียดในแผนภูมิหน้า 14)

23/ HS Code: 1604

24/ HS Codes: 03069121, 03069129, 03069221, 03069229, 03069321, 03069329, 03069421, 03069429, 03069521, 03069921, 03069929, 03081920, 03081930, 03082920, 03082930, 03089040, 03089050, 16051010, 16051090, 160521, 16052920, 16052930, 16052990, 16053000, 16054000, 16055100, 16055200, 16055300, 16055410, 16055490, 160555, 160556, 16055710, 16055790, 160558, 160559, 160561, 160562, 160563, and 160569

Figure 12: Thailand Processed Seafood Industry (2021)

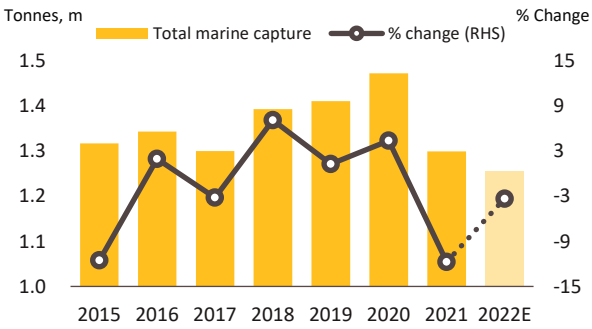
Note : *The latest data available (2021)
Source: Department of Fisheries, OIE, MOC, Complied by Krungsri Research

สถานการณ์ที่ผ่านมา

ผลผลิตประมงที่ได้จากการจับสัตว์น้ำทะเลตามธรรมชาติของไทยปรับลดลงโดยเฉลี่ย -3.3% ต่อปีในช่วง 15 ปีที่ผ่านมา (ปี 2550-2564) และยังมีทิศทางปรับลดลงต่อเนื่องโดยคาดว่าจะอยู่ที่ระดับ 1.25 ล้านตัน ลดลง -3.1% ในปี 2565 (ภาพที่ 13) สาเหตุหลักมาจาก 1) มาตรการของภาครัฐในการควบคุมปริมาณเรือประมงในการรักษาระบบนิเวศน์ทางทะเลอย่างยั่งยืน ทำให้จำนวนเรือประมงในระบบลดลง -1.8% เหลือ 60,713 ลำ ในปี 2565 2) การขยายระยะเวลาปิดน่านน้ำช่วงฤดูวางไข่โดยครอบคลุมไปถึงพื้นที่แถบอ่าวไทยตอนกลาง อ่าวไทยรูปตัว ก และอ่าวอันดามัน รวมถึงการเพิ่มความเข้มงวดของทางการในการควบคุมการใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำของชาวประมง 3) ต้นทุนในการออกเรือเพิ่มสูงขึ้นทั้งจากราคาน้ำมันและค่าแรง รวมถึงการเพิ่มค่าใช้จ่ายด้านการตรวจสภาพเรือประมงสำหรับการต่ออายุ และ 4) การกำหนดปริมาณสัตว์น้ำทั้งหมดที่ทางการอนุญาตให้ทำการประมงได้ (Total Allowable Catch : TAC) มีจำนวนลดลง -2.2% ในปี 2565

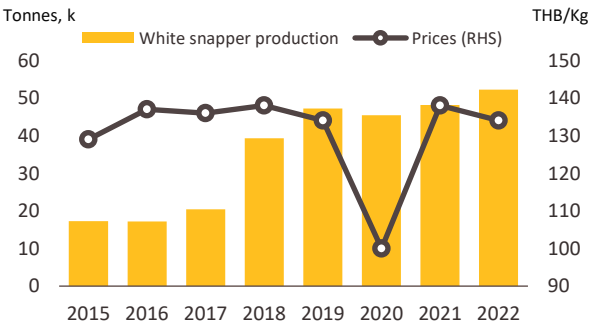
สำหรับผลผลิตประมงที่ได้จากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทะเลของไทยมีฟาร์มมาตรฐานทั้งสิ้น 10,266 ฟาร์ม แบ่งเป็น ฟาร์มกุ้งทะเลที่ได้มาตรฐาน 8,813 ฟาร์ม[25/] คิดเป็นสัดส่วน 85% ของจำนวนฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทะเลที่ได้มาตรฐานทั้งหมดของไทย โดยมีผลผลิตกุ้งทะเลจากฟาร์มที่ได้มาตรฐานอยู่ที่ 241.5 พันตัน[25/, 26/] ลดลง -0.1% จากปัญหาการระบาดของโรคกุ้ง และต้นทุนการเลี้ยง อาทิ อาหารกุ้ง[27/] ค่าแรง และพลังงานที่สูงขึ้น ขณะที่**ฟาร์มปลาทะเลที่ได้มาตรฐานมีทั้งสิ้น** 1,453 **ฟาร์ม คิดเป็นสัดส่วน** 15% **ของจำนวนฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทะเลที่ได้มาตรฐานทั้งหมดของไทย** ส่วนใหญ่เป็นฟาร์มปลากระพงขาว ซึ่งคาดว่าจะมีผลผลิตปลาทะเลจากฟาร์มที่ได้มาตรฐานอยู่ที่ 52.2 พันตัน[25/] เพิ่มขึ้น 8.6% หลังจากที่เกษตรกรได้ขยายการเพาะเลี้ยงลูกพันธุ์ปลาเพิ่มขึ้น

Figure 13: Thai Marine Capture

Note: Estimated by Krungsri Research
Source: Department of Fisheries, Fisheries Economic Group, OAE

Figure 14: White Snapper Production and Prices

Source: Department of Fisheries, Fisheries Economic Group, OAE

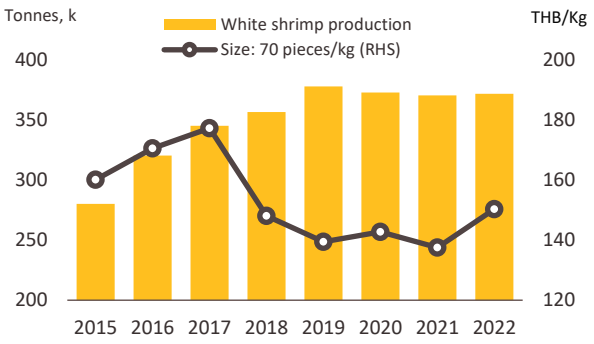
25/ ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจการประมง (Fisheries Economic Group)

26/ เป็นผลผลิตที่ได้จากการซื้อขายที่มีหนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำ (Movement Document: MD) และหนังสือกำกับการซื้อขายสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่ได้จากการเพาะเลี้ยง (Aquacultural Product Purchasing Document : APPD)

27/ ปลาป่นเกรดกุ้ง (โปรตีนสูงกว่า 60%) ราคาปรับตัวเพิ่มขึ้น 13.2% จาก 33.85 บาท/กิโลกรัม อยู่ที่ 38.35 บาท/กิโลกรัม และราคากากถั่วเหลือง ราคาปรับตัวเพิ่มขึ้น 17.6% จาก 17.44 บาท/กิโลกรัม อยู่ที่ 20.51 บาท/กิโลกรัม (ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และกรมการค้าภายใน)

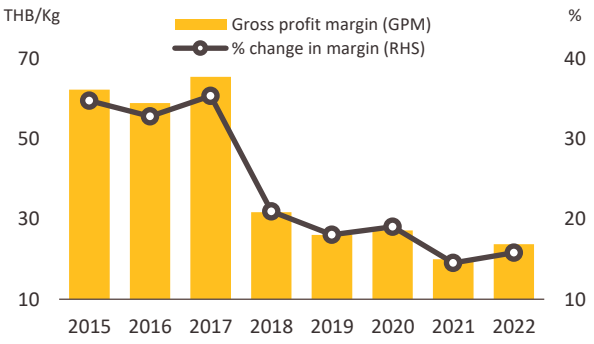
สำหรับความต้องการสัตว์น้ำทะเลของตลาดในประเทศมีทิศทางปรับสูงขึ้น ตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ และการผ่อนคลายมาตรการคุมเข้ม COVID-19 รวมถึงการเปิดรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยความต้องการที่เพิ่มสูงขึ้นช่วยหนุนราคาสัตว์น้ำทะเลบางประเภท อาทิ ระดับราคากุ้งขาว (ภาพที่ 15) ซึ่งปรับสูงขึ้น โดยขนาด 70 ตัว/กิโลกรัม เฉลี่ยอยู่ที่ 150.3 บาท/กิโลกรัม เพิ่มขึ้น +9.3%[28/] ขณะที่ระดับราคาปลากระพงขาวปรับลดลง -2.9% อยู่ที่ 134 บาท/กิโลกรัม (ภาพที่ 14) ตามปริมาณผลผลิตที่ออกมามาก หลังมีการเร่งขยายลูกพันธุ์ปลาจากระดับราคาที่จูงใจเกษตรกรในช่วงก่อนหน้า อย่างไรก็ตาม เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำต้องเผชิญต้นทุนการเลี้ยงที่เพิ่มสูงขึ้น (อาทิ ราคาอาหารสัตว์[27/] ค่าแรง และพลังงาน) และการแข่งขันจากราคาสัตว์น้ำนำเข้าจากต่างประเทศ ส่งผลให้อัตรากำไรของเกษตรกรมีทิศทางปรับลดลง อาทิ เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งมีอัตรากำไรสุทธิเฉลี่ยลดลง จาก 34.4% ในปี 2558-2560 เหลือ 16.5% ในปี 2563-2565 (ภาพที่ 16)

Figure 15: White Shrimp Production and Prices

Source: Department of Fisheries, Fisheries Economic Group, OAE

Figure 16: White Shrimp Gross Profit Margins at Farmgate Price (Size: 70 pieces/kg)

Source: Department of Fisheries, Fisheries Economic Group, OAE

ปี 2565 ผลผลิตอาหารทะเลแปรรูปของไทย [29/] ***อยู่ที่ 957.7 พันตัน เพิ่มขึ้นเล็กน้อยเพียง 0.2%*** **ส่วนใหญ่มาจากการขยายตัวของผลิตภัณฑ์ปลาแช่เย็นแช่แข็ง และปลาทูน่ากระป๋อง สำหรับ 5 เดือนแรกปี 2566 ปริมาณการผลิตอยู่ที่** 355.1 **พันตัน** (-8.3% YoY) โดยจำแนกตามผลิตภัณฑ์แปรรูปดังนี้

- **ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็ง: ปริมาณการผลิตอยู่ที่** 236.2 **พันตัน ลดลง** -1.8% สอดคล้องกับดัชนีการใช้กำลังการผลิตของผลิตภัณฑ์กลุ่มนี้ที่ปรับลดลงอยู่ที่ระดับ 38.5 จาก 39.2 ในปี 2564 (ภาพที่ 17) โดยปริมาณผลผลิตกุ้งแช่เย็นแช่แข็ง และปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็งอยู่ที่ 102.9 พันตัน และ 16.5 พันตัน ลดลง -6.0% และ -7.1% ตามลำดับ จากผลของต้นทุนวัตถุดิบที่ปรับเพิ่มขึ้นตามอุปทานวัตถุดิบสัตว์น้ำที่ลดลง อาทิ ราคาสัตว์น้ำทะเลนำเข้าโดยรวมเฉลี่ยเพิ่มขึ้น +10.7%[30/] เช่นเดียวกับราคาวัตถุดิบในประเทศ อาทิ กุ้งขาว (70 ตัว/กิโลกรัม) เพิ่มขึ้น 9.3% มีเพียงผลผลิตปลาแช่เย็นแช่แข็งที่มีจำนวน 116.9 พันตัน ขยายตัว 3.1% อานิสงส์จากภาวะคลี่คลายของปัญหาความหนาแน่นของท่าเรือและตู้คอนเทนเนอร์ ส่งผลให้มีการนำเข้าวัตถุดิบปลาซึ่งต้องอาศัยเรือตู้คอนเทนเนอร์ในการบรรจุเป็นหลักเพิ่มสูงขึ้น **สำหรับ 5 เดือนแรกของปี** 2566 **ปริมาณการผลิตอยู่ที่** 90.9 **พันตัน** (-4.5% YoY) สอดคล้องกับการปรับลดลงของดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม และอัตราการใช้กำลังการผลิตของกลุ่มนี้ (ภาพที่ 18, 19) ตามปริมาณการนำเข้าวัตถุดิบโดยรวมที่ลดลงต่อเนื่อง จากต้นทุนเชื้อเพลิงในการทำประมงยังคงสูง ซึ่งส่งผลต่อราคาวัตถุดิบ รวมถึงสภาพภูมิอากาศที่แปรปรวน ส่งผลต่อการย้ายถิ่นที่อยู่ของสัตว์น้ำ ทำให้ปริมาณที่จับได้ตามธรรมชาติลดลง โดยแบ่งเป็นการผลิตปลา 46.4 พันตัน (-5.1% YoY) การผลิตกุ้ง 37.1 พันตัน (-4.1% YoY) และปลาหมึก 7.4 พันตัน (-3.2% YoY)

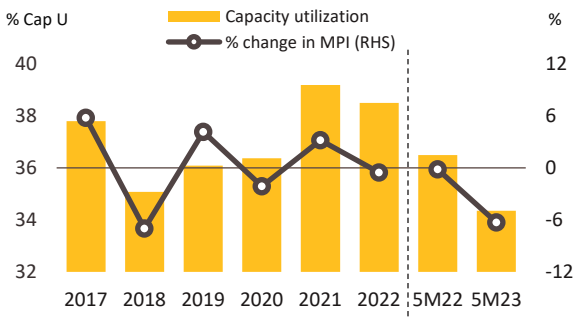
28/ ปลาป่นเกรดกุ้ง (โปรตีนสูงกว่า 60%) ราคาปรับตัวเพิ่มขึ้น 13.2% จาก 33.85 บาท/กิโลกรัม อยู่ที่ 38.35 บาท/กิโลกรัม และราคากากถั่วเหลือง ราคาปรับตัวเพิ่มขึ้น 17.6% จาก 17.44 บาท/กิโลกรัม อยู่ที่ 20.51 บาท/กิโลกรัม (ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และกรมการค้าภายใน)

29/ ประกอบด้วยปลาแช่เย็นแช่แข็ง กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง ปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็ง ปลาทูน่ากระป๋อง และปลาซาร์ดีนกระป๋อง

30/ ราคาเฉลี่ยของสัตว์น้ำนำเข้าในปี 2565 อยู่ที่ 2023 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน สูงขึ้น 10.7% จากปี 2564 ที่ 1,834 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน (HS Code 0302, 0303, 0304, 0305, 0306, 0307, 0308) ที่มา : MOC

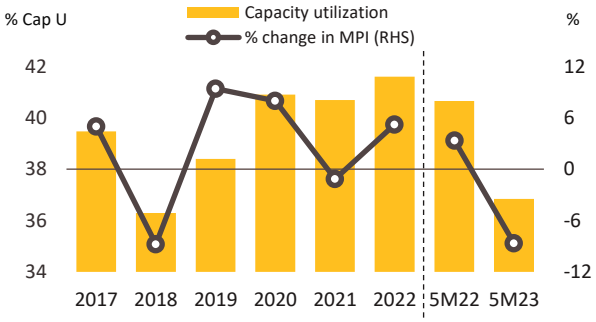
- **ผลิตภัณฑ์ปลากระป๋อง: ปริมาณการผลิตอยู่ที่** 721.5 **พันตัน เพิ่มขึ้น** +0.8% สอดคล้องกับดัชนีการใช้กำลังการผลิตของผลิตภัณฑ์กลุ่มนี้ที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ 52.9 จาก 51.1 ในปี 2564 (ภาพที่ 20) โดยปริมาณการผลิตปลาทูน่ากระป๋องอยู่ที่ 587.5 พันตัน เพิ่มขึ้น +2.0% หลังจากปัญหาด้านการขนส่งเริ่มคลี่คลายลง ทำให้ผู้ผลิตสามารถนำเข้าวัตถุดิบมาผลิตปลาทูน่ากระป๋องได้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ปริมาณการผลิตปลาซาร์ดีนกระป๋องอยู่ที่ 134.0 พันตัน ลดลง -4.1% จากการชะลอการผลิตเพื่อระบายสต็อก (Destocking) หลังจากภาวะกำลังซื้อโดยรวมเริ่มชะลอตัวจากผลของภาวะเงินเฟ้อที่เพิ่มสูงขึ้น **สำหรับ 5 เดือนแรกของปี** 2566 **ปริมาณการผลิตปลากระป๋องอยู่ที่** 264.2 **พันตัน** (-9.5% YoY) แบ่งเป็นปลาทูน่ากระป๋อง 209.8 พันตัน (-12.4% YoY) ตามการชะลอนำเข้าวัตถุดิบหลังจากที่ได้เร่งผลิตไปมากในปีก่อนหน้า ส่งผลให้อัตราการใช้กำลังการผลิตของผลิตภัณฑ์ปลากระป๋องโดยรวมปรับลดลง แม้ว่าปริมาณผลิตปลาซาร์ดีนกระป๋องปรับเพิ่มขึ้น +3.6% YoY อยู่ที่ 54.4 พันตัน จากการกลับมาสะสมสต็อก (Restocking) รองรับตลาดในประเทศซึ่งเป็นตลาดหลักที่เริ่มปรับตัวดีขึ้น

Figure 17: MPI and Capacity Utilization in Chilled and Frozen Seafood Industry

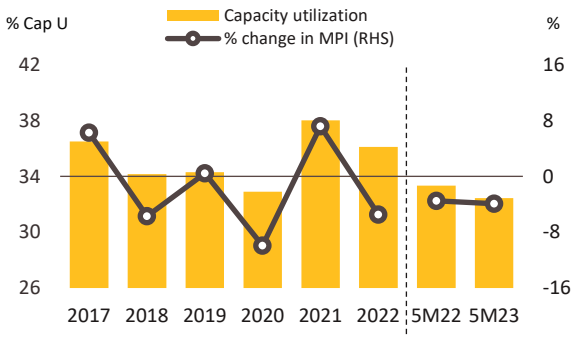
Source: OIE

Figure 18: MPI and Production Capacity Utilization in Chilled and Frozen Fish Industry

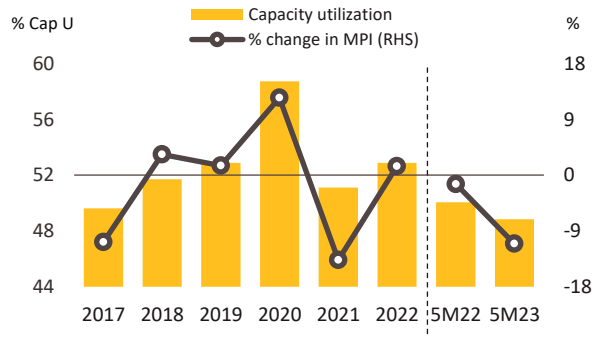
Source: OIE

Figure 19: MPI and Capacity Utilization in Chilled and Frozen Shrimp and Cephalopod Industry

Source: OIE

Figure 20: MPI and Capacity Utilization in Canned Fish Industry

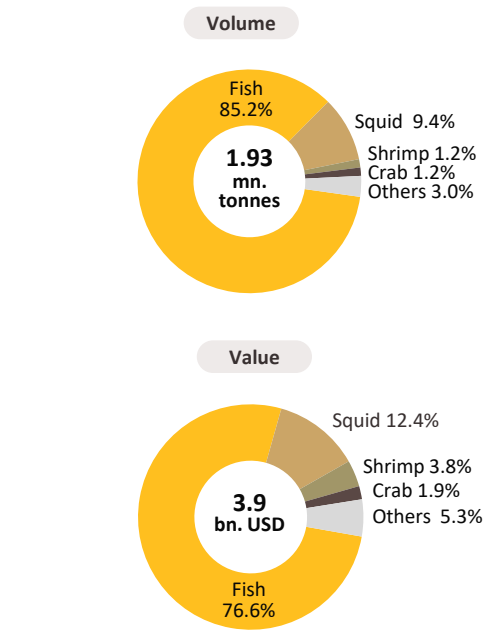

Source: OIE

แม้ว่าไทยจะเป็นประเทศผู้ผลิตและผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารทะเลรายสำคัญของโลก แต่การผลิตอาหารทะเลแปรรูปหลายชนิดยังต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ จากข้อจำกัดด้านภูมิศาสตร์ที่ทำให้วัตถุดิบบางประเภทไม่สามารถหาได้ในน่านน้ำไทย หรือไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงงานอุตสาหกรรม ผู้ผลิตจึงต้องเผชิญปัจจัยผันแปรด้านการเปลี่ยนแปลงของค่าเงินบาท และภาวะผันผวนของราคาน้ำมัน รวมถึงมาตรการควบคุมการจับสัตว์น้ำที่เข้มงวดขึ้นของประเทศเจ้าของน่านน้ำทะเลทั่วโลก ดังจะเห็นได้จากการกำหนดโควต้าและช่วงเวลาการจับสัตว์น้ำ ซึ่งล้วนมีผลต่อต้นทุนการนำเข้าวัตถุดิบ

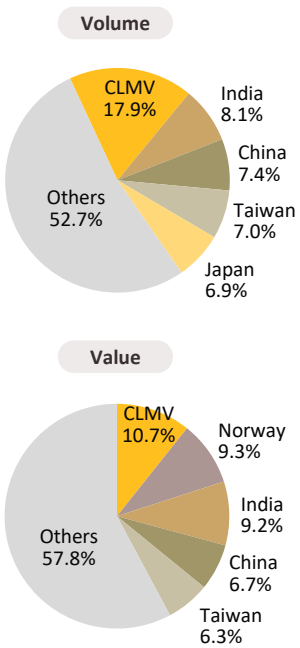
***ในปี 2565 ไทยได้นำเข้าสัตว์น้ำปริมาณ 1.93 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่า 3.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้น +3.3% และ +14.5%* ตามลำดับ** โดยมีปริมาณการนำเข้าปลาทะเลสูงสุดจำนวน 1.64 ล้านตัน (+3.3%) รองลงมาเป็นปลาหมึก 182.1 พันตัน (+2.1%) กุ้ง 22.4 พันตัน (-31.0%) ปู 23.3 พันตัน (+34.0%) และสัตว์น้ำประเภทอื่นๆ 19.1 พันตัน (+20.2%) โดยไทยนำเข้าจากกลุ่มประเทศ CLMV เป็นหลัก จำนวน 348.0 พันตัน (-1.5%) รองลงมาได้แก่ อินเดีย 157.0 พันตัน (+62.9%) จีน 143.7 พันตัน (+10.9%) ไต้หวัน 135.7 พันตัน (-6.5%) และญี่ปุ่น 133.5 พันตัน (+3.4%) **สำหรับ 5 เดือนแรกของปี 2566 ปริมาณนำเข้าวัตถุดิบสัตว์น้ำอยู่ที่ 738.7 พันตัน คิดเป็น 1,584.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลง -11.2% YoY และ -3.6% YoY ตามลำดับ** โดยประเภทวัตถุดิบสัตว์น้ำที่นำเข้าลดลง อาทิ ปลา (606.1 พันตัน หรือหดตัว -15.0% YoY) จากผลของราคานำเข้าเฉลี่ยที่ปรับสูงขึ้น (+4.5% YoY) ขณะที่ปริมาณนำเข้ากุ้งอยู่ที่ 15.4 พันตัน (+47.5% YoY) และปลาหมึก 81.2 พันตัน (+3.0% YoY) เนื่องจากวัตถุดิบกุ้งและปลาหมึกที่จับได้ตามธรรมชาติในประเทศไทยมีปริมาณลดลง อีกทั้งยังมีขนาดไม่ได้มาตรฐาน

Figure 21: Imports to Thailand of Aquatic Animals, by Type (2022)

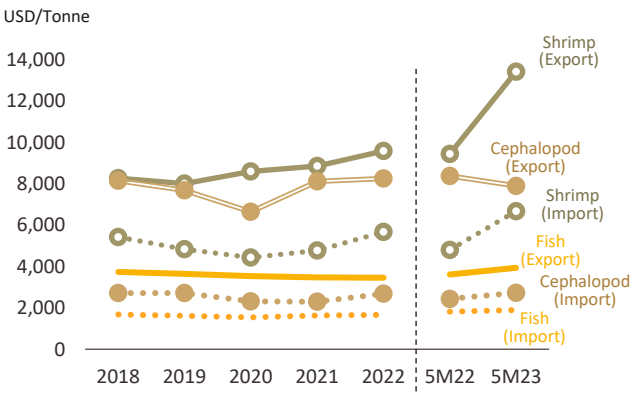
Source: MOC

Figure 22: Imports to Thailand of Aquatic Animals, by Country (2022)

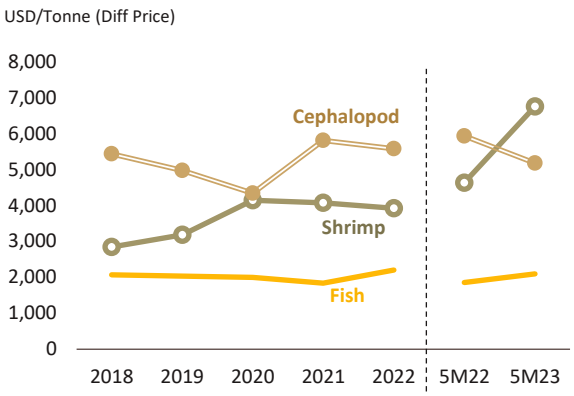
Source: MOC

Figure 23: Imported Raw Material Prices and Average Export Prices of Processed Seafood Products

Source: MOC

Figure 24: Difference between Import and Export Prices of Processed Seafood Products

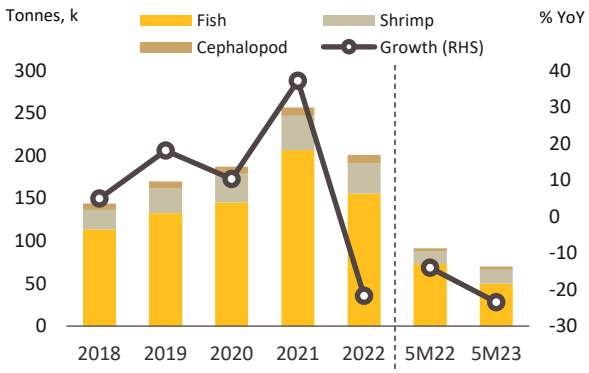

Source: MOC

ในปี 2565 การบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแปรรูปภายในประเทศลดลง -7.9% สำหรับ 5 เดือนแรกของปี 2566 การบริโภคในประเทศอยู่ที่ 115.4 พันตัน (-12.8% YoY) จากการหดตัวของปริมาณการบริโภคทั้งผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งและปลากระป๋องภายหลังจากที่มีการผ่อนปรนมาตรการ COVID-19 ส่งผลให้ผู้บริโภคและผู้ประกอบการลดการกักตุนอาหาร ประกอบกับการออกมารับประทานอาหารข้างนอกได้ตามปกติ ทำให้ผู้บริโภคกลับมาบริโภคอาหารทะเลสดมากขึ้น โดยสถานการณ์ความต้องการอาหารทะเลแปรรูปในประเทศจำแนกได้ ดังนี้

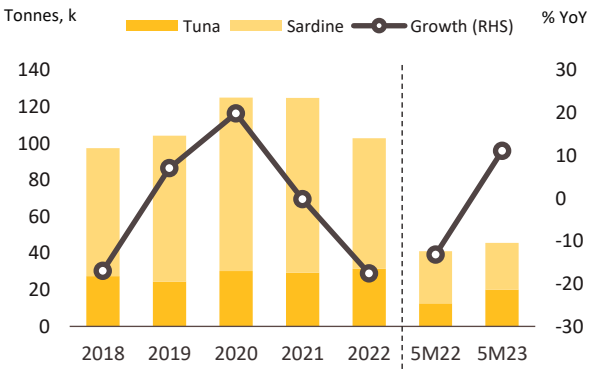
- **ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็ง: ปี 2565 การบริโภคในประเทศอยู่ที่ 208.0 พันตัน ลดลง -21.8%** แบ่งเป็น ปลาแช่เย็นแช่แข็งจำนวน 155.3 พันตัน (-24.8%) รองลงมา คือ กุ้งแช่เย็นแช่แข็งจำนวน 35.6 พันตัน (-11.7%) และปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็งจำนวน 9.8 พันตัน (+0.7%) **สำหรับ 5 เดือนแรกของปี 2566 ปริมาณการบริโภคภายในประเทศอยู่ที่ 69.8 พันตัน (-23.5% YoY)** แบ่งเป็นการบริโภคผลิตภัณฑ์ปลา 50.0 พันตัน (-31.5% YoY) กุ้ง 16.0 พันตัน (+11.7% YoY) และปลาหมึก 3.8 พันตัน (-3.8% YoY) ส่วนใหญ่เป็นผลจากการที่ผู้บริโภคหันไปรับประทานอาหารทะเลสดกันมากขึ้น
- **ผลิตภัณฑ์ปลากระป๋อง: ปี 2565 การบริโภคภายในประเทศอยู่ที่ 102.9 พันตัน ลดลง -17.6%** แบ่งเป็นปลาซาร์ดีนกระป๋องจำนวน 71.4 พันตัน (-25.2%) และปลาทูน่ากระป๋องจำนวน 31.5 พันตัน (+7.3%) **สำหรับ 5 เดือนแรกของปี 2566 ปริมาณบริโภคภายในประเทศอยู่ที่ 45.6 พันตัน (+11.1% YoY)** เนื่องจากเป็นอาหารที่พร้อมรับประทานได้อย่างสะดวก และผู้ผลิตมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์หลากหลายมากขึ้นโดยเฉพาะปลาทูน่ากระป๋อง ซึ่งส่วนใหญ่เน้นพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพทำให้สามารถกระตุ้นยอดขายในประเทศให้เติบโตขึ้น โดยแบ่งเป็นการบริโภคปลาทูน่ากระป๋อง 20.3 พันตัน (+59.1% YoY) ปลาซาร์ดีนกระป๋อง 25.4 พันตัน (-10.5% YoY)

Figure 25: Domestic Consumption of Frozen Seafood

Source: OIE, MOC

Figure 26: Domestic Consumption of Canned Fish

Source: OIE, MOC

ปริมาณส่งออกอาหารทะเลแปรรูปของไทยอยู่ที่ 1.1 ล้านตัน (+1.2%) คิดเป็น 5.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (+8.2%) ในปี 2565 โดยแรงหนุนหลักมาจากการขยายตัวของปริมาณส่งออกผลิตภัณฑ์ปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็ง (+8.8%) ปลาทูน่ากระป๋อง (+8.8%) และปลาปรุงสุก/ปรุงรส (+5.1%) จากความต้องการสำรองอาหารแปรรูปในตลาดโลกโดยรวมที่ยังคงเพิ่มขึ้นในภาวะที่สงครามรัสเซีย-ยูเครนส่งสัญญาณยืดเยื้อ **สำหรับ 5 เดือนแรกของปี 2566 ปริมาณส่งออกอาหารทะเลแปรรูปของไทยอยู่ที่ 393.2 พันตัน (-13.3% YoY)** คิดเป็น 1.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (-9.0% YoY) หดตัวเกือบทุกผลิตภัณฑ์ จากภาวะชะลอตัวทางเศรษฐกิจและการลดลงของคำสั่งซื้อจากประเทศคู่ค้าสำคัญ อาทิ สหรัฐฯ (-25.1% YoY) อียิปต์ (-78.9% YoY) มาเลเซีย (-21.3% YoY) ญี่ปุ่น (-3.7% YoY) และออสเตรเลีย (-17.1% YoY)

Table 4: Thai Seafood Exports, by Product

	Volume (tonnes, k)						Value (USD, m)					
	2020	2021	2022	% Share	5M23	%YoY	2020	2021	2022	% Share	5M23	%YoY
Total	**1,188.2**	**1,074.9**	**1,088.1**	**100.0**	**393.2**	**-13.3**	**5,231.0**	**4,920.2**	**5,322.5**	**495.1**	**1,940.6**	**-9.0**
Chilled & Frozen Seafood	**320.2**	**321.2**	**306.6**	**28.2**	**109.2**	**-15.7**	**1,330.3**	**1,432.9**	**1,481.1**	**137.8**	**531.0**	**-8.7**
- Shrimp	78.4	79.1	76.6	7.0	27.3	-2.2	622.7	685.1	699.3	65.1	248.8	1.9
- Fish	136.6	141.9	128.5	11.8	43.7	-26.6	181.5	172.2	167.3	15.6	53.4	-30.8
- Fish Fillet	49.8	49.2	46.7	4.3	14.7	-21.3	210.0	228.7	243.2	22.6	78.0	-19.8
- Cephalopod	42.2	4.9	38.0	3.5	16.7	0.3	259.1	271.9	305.9	28.5	128.5	-5.7
- Others	13.2	46.1	16.8	1.6	6.8	-0.3	57.0	75.0	65.4	1.3	22.3	-17.5
Canned Seafood	**712.2**	**593.3**	**617.5**	**56.8**	**221.6**	**-13.6**	**2,960.0**	**2,515.3**	**2,842.8**	**264.5**	**1,038.6**	**-8.8**
- Canned Tuna	558.9	445.3	484.2	44.5	172.0	-14.0	2,248.0	1,785.8	2,117.6	197.0	788.8	-5.6
- Canned Sardine	66.2	61.3	55.6	5.1	22.1	-3.1	158.3	145.8	144.5	13.4	57.4	-2.7
- Canned Shrimp	22.4	23.1	22.4	2.1	6.6	-25.8	282.7	311.6	321.4	29.9	98.5	-23.5
- Others	64.7	63.6	55.3	5.1	20.9	-15.8	271.0	272.1	259.3	24.1	93.9	-54.3
Preserved Seafood	**155.8**	**160.4**	**164.0**	**15.0**	**62.4**	**-11.8**	**940.7**	**972.0**	**998.6**	**92.9**	**371.0**	**-10.1**
- Preserved Shrimp	41.6	42.6	40.7	3.7	13.3	-23.7	423.7	422.7	399.3	37.1	129.9	-25.3
- Preserved Fish	103.2	104.8	110.1	10.1	44.3	-0.7	436.6	454.7	508.2	47.3	208.4	3.9
- Others	11.0	13.0	13.2	1.2	4.8	-13.0	80.4	94.6	91.1	1.8	32.7	-16.7

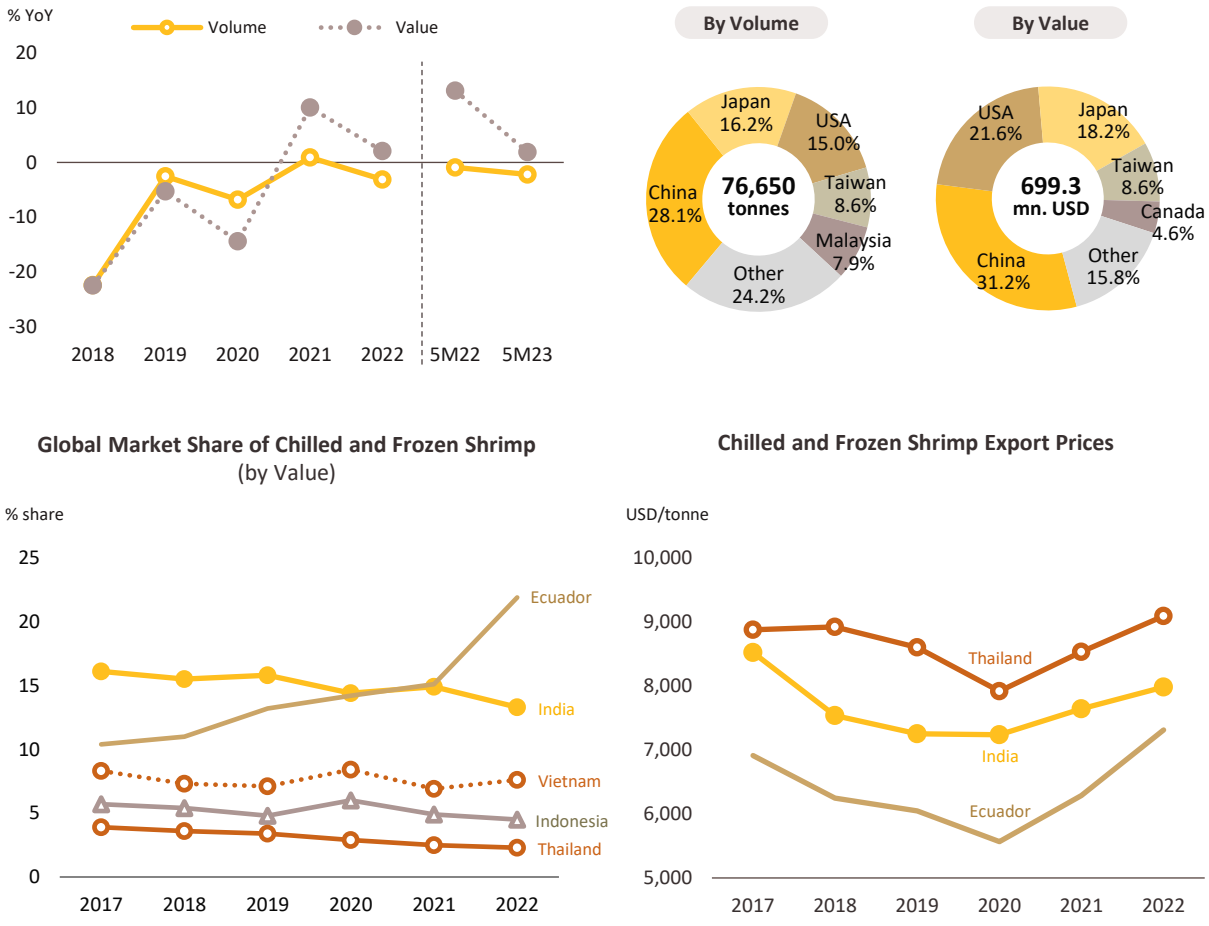
Source: MOC, Krungsri Research

- **ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็ง: ปี 2565 ปริมาณส่งออกอยู่ที่** 306.6 **พันตัน ลดลง** -4.5% **คิดเป็นมูลค่า** 1.5 **พันล้านดอลลาร์สหรัฐ** (+3.1%) **สำหรับ** 5 **เดือนแรกของปี** 2566 **ปริมาณส่งออกอยู่ที่** 109.2 **พันตัน** (-15.7% YoY) **คิดเป็นมูลค่า** 531.0 **ล้านดอลลาร์สหรัฐ** (-8.7% YoY) จำแนกตามรายผลิตภัณฑ์ได้ดังนี้

  - **ผลิตภัณฑ์กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง: ปริมาณส่งออกอยู่ที่** 76.7 **พันตัน** (-3.2%) **คิดเป็นมูลค่า** 699.3 **ล้านดอลลาร์สหรัฐ** (+2.1%) (ภาพที่ 27) ราคาส่งออกเฉลี่ยอยู่ที่ 9,089 ดอลลาร์สหรัฐ (+6.6%) โดยตลาดส่งออกสำคัญที่หดตัว ได้แก่ สหรัฐฯ (-28.5%) ซึ่งหันไปนำเข้ากุ้งจากประเทศที่มีราคาถูกกว่าไทย โดยเฉพาะเอกวาดอร์ (ราคาเฉลี่ยเอกวาดอร์ 7,800 ดอลลาร์สหรัฐ)[31/] และเมียนมา (-48.9%) ที่เผชิญปัญหาความไม่มั่นคงภายในประเทศ ส่งผลให้ความต้องการบริโภคและนำเข้าลดลง **สำหรับ** 5 **เดือนแรกของปี** 2566 **ปริมาณส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งอยู่ที่** 27.3 **พันตัน** (-2.2% YoY) **คิดเป็นมูลค่า** 248.8 **ล้านดอลลาร์สหรัฐ** (+1.9% YoY) แรงฉุดมาจากตลาดหลักอย่างสหรัฐฯ และญี่ปุ่นที่หดตัว -35.7% YoY และ -23.1% YoY ตามลำดับ ตามภาวะเศรษฐกิจที่ยังชะลอตัวและมาตรการการตอบโต้การทุ่มตลาดในตลาดสหรัฐฯ[32/]

Figure 27: Thai Exports of Chilled & Frozen Shrimp (2022)

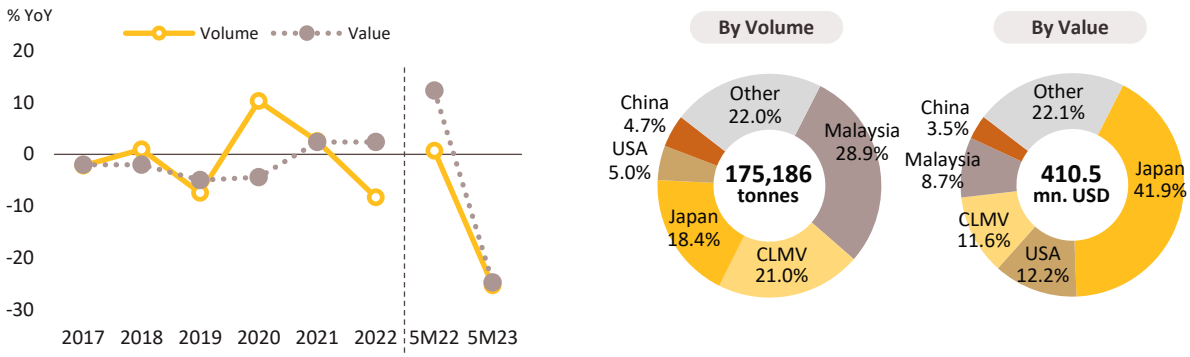
Note : *The latest data available
Source: Trade Map, MOC

31/ ที่มา : Trademap

32/ ที่มา : Ad Hoc Shrimp Trade Action Committee (AHSTAC) และ the American Shrimp Processors Association (ASPA) ได้ยื่นคำร้องเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมกุ้งในสหรัฐฯ จากการค้าที่ไม่เป็นธรรม โดยกระทรวงพาณิชย์ของสหรัฐฯ ได้ตัดสินเรียกเก็บอากรจากมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด จากกุ้งไทยที่ 0.57-5.34% (ที่มา :The U.S. International Trade Commission (USITC))

□ **ผลิตภัณฑ์ปลาแช่เย็นแช่แข็ง**: ปริมาณส่งออกอยู่ที่ 175.2 พันตัน (-8.3%) คิดเป็นมูลค่า 410.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (+2.4%) (ภาพที่ 28) ราคาส่งออกเฉลี่ยอยู่ที่ 2,353 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน (+12.0%) โดยตลาดส่งออกหลักที่หดตัวได้แก่ มาเลเซียอยู่ที่ 50.6 พันตัน (-12.4%) และญี่ปุ่นอยู่ที่ 32.2 พันตัน (-6.1%) จากผลของ 1) ราคาสินค้าส่งออกที่ปรับเพิ่มขึ้นตามต้นทุนวัตถุดิบ และ 2) ภาวะค่าเงินของประเทศคู่ค้าดังกล่าวที่ผันผวนในทิศทางอ่อนค่า ส่งผลให้ต้นทุนนำเข้าสินค้าสูงขึ้น ปริมาณนำเข้าจึงลดลง**สำหรับ 5 เดือนแรกของปี 2566 ปริมาณส่งออกปลาแช่เย็นแช่แข็งอยู่ที่ 58.4 พันตัน** (-25.3% YoY) คิดเป็น 131.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (-24.7% YoY) แรงฉุดยังคงมาจากตลาดหลักอย่างมาเลเซียและญี่ปุ่นที่หดตัว -31.4% YoY และ -26.3% YoY ตามลำดับ

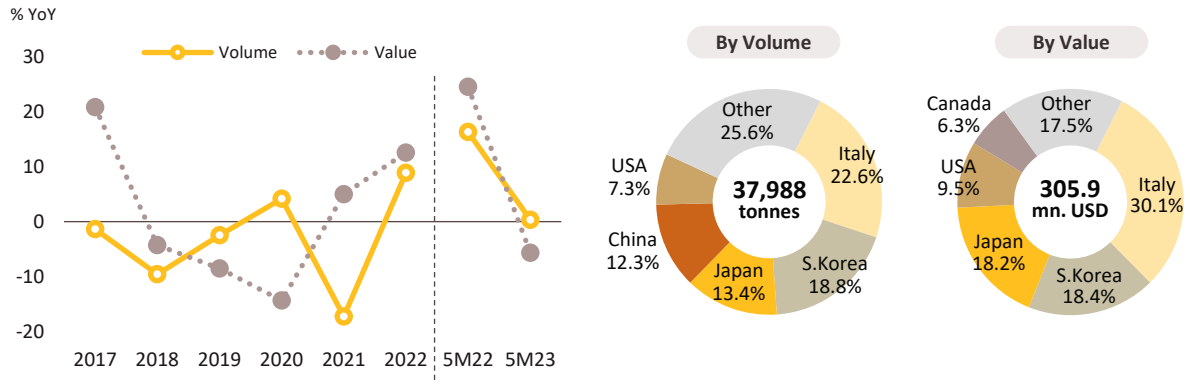
Figure 28: Thai Exports of Chilled & Frozen Fish (2022)

Source: MOC

□ **ผลิตภัณฑ์ปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็ง**: ปริมาณส่งออกอยู่ที่ 38.0 พันตัน (+8.8%) คิดเป็นมูลค่า 305.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (+12.5%) (ภาพที่ 29) ราคาส่งออกเฉลี่ยอยู่ที่ 8,038 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน (+3.3%) แรงหนุนหลักส่วนใหญ่เป็นผลจากการคลี่คลายของปัญหาระบบขนส่ง และการเริ่มทยอยผ่อนคลายมาตรการเข้มงวดในการนำเข้าสินค้า โดยเฉพาะการส่งออกไปยังตลาดสำคัญ อาทิ อิตาลี อยู่ที่ 8.6 พันตัน (+12.0%) ซึ่งเป็นตลาดที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีกำลังซื้อสูง[33/] และจีน อยู่ที่ 4.7 พันตัน (+27.6%) ซึ่งเป็นตลาดขนาดใหญ่และยังมีความต้องการสินค้ากลุ่มอาหารเพิ่มขึ้นเพื่อสำรองในช่วงที่ COVID-19 ยังแพร่ระบาด**สำหรับ 5 เดือนแรกของปี 2566 ปริมาณส่งออกปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็งอยู่ที่ 16.7 พันตัน** (+0.3% YoY) คิดเป็นมูลค่า 128.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (-5.7% YoY) โดยมีแรงหนุนจากตลาดหลักอย่างจีนที่นำเข้าจากไทยเพิ่มขึ้น 66.5% YoY หลังจากที่จีนเริ่มทยอยเปิดประเทศ

Figure 29: Thai Exports of Chilled & Frozen Cephalopods (2022)

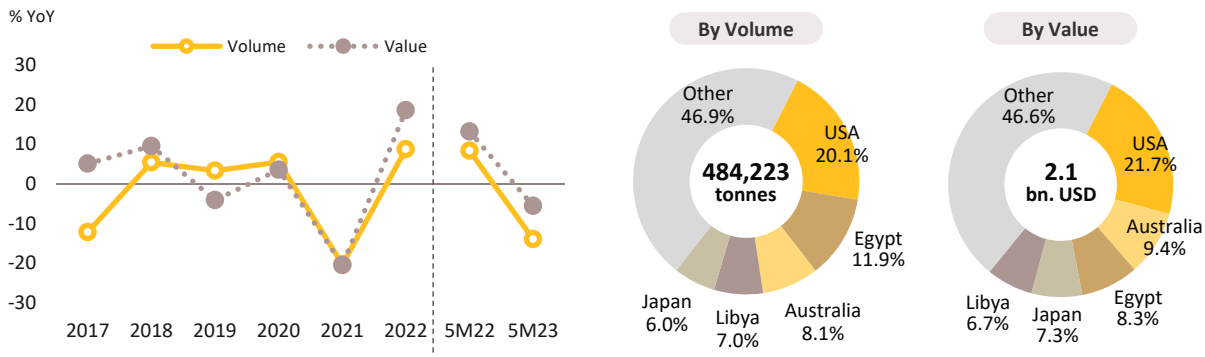
Source: MOC

33/ ที่มา : foodinsight.org

- **ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลกระป๋อง: ในปี 2565 อาหารทะเลกระป๋องเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศมากที่สุดในกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปของไทย โดยปริมาณส่งออกอยู่ที่ 617.5 พันตัน (+4.1%) และมูลค่าการส่งออกอยู่ที่ 2.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (+13.0%)** แรงหนุนจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนตู้คอนเทนเนอร์และการปรับตัวดีขึ้นของระบบขนส่งทางเรือที่เอื้อให้ผู้ประกอบการส่งออกไปยังประเทศคู่ค้าได้เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัจจัยเสี่ยงจากต้นทุนที่ปรับสูงขึ้น อาทิ ค่าระวางเรือ วัตถุดิบสัตว์น้ำ และค่าโลหะวัสดุที่ใช้ในการผลิตบรรจุภัณฑ์กระป๋อง โดยเฉพาะเหล็กยังเป็นปัจจัยกดดันความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจ **สำหรับ 5 เดือนแรกของปี 2566 ปริมาณส่งออกอยู่ที่ 221.6 พันตัน (-13.6% YoY)** คิดเป็นมูลค่า 1,038.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (-8.8% YoY) โดยจำแนกผลิตภัณฑ์ส่งออกหลักได้เป็น

  - **ผลิตภัณฑ์ปลาทูน่ากระป๋อง**: ปริมาณส่งออกอยู่ที่ 484.2 พันตัน (+8.8%) คิดเป็นมูลค่า 2,117.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (+18.6%) (ภาพที่ 30) ราคาส่งออกเฉลี่ยอยู่ที่ 4,371 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน (+8.9%) โดยปลาทูน่ากระป๋องมีสัดส่วนการส่งออกสูงถึง 78.4% ของปริมาณส่งออกอาหารทะเลกระป๋องทั้งหมด หรือ 38.7% ของมูลค่าส่งออกอาหารทะเลแปรรูปทั้งหมดของไทย แรงหนุนหลักมาจากตลาดสำคัญที่เร่งตัวขึ้น อาทิ ประเทศสหรัฐฯ 97.1 พันตัน (+18.1%) และออสเตรเลียอยู่ที่ 39.2 พันตัน (+18.7%) จากพฤติกรรมของผู้บริโภคที่หันมารับประทานอาหารเพื่อสุขภาพมากขึ้น รวมถึงปัญหาระบบขนส่งที่ทยอยคลี่คลาย **สำหรับ 5 เดือนแรกของปี 2566 ปริมาณส่งออกอยู่ที่ 172.0 พันตัน (-14.0% YoY)** คิดเป็นมูลค่า 788.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (-5.6% YoY) โดยเป็นผลจากแรงฉุดของตลาดหลักหดตัวเกือบทั้งหมด อาทิ สหรัฐฯ (-15.1% YoY) ออสเตรเลีย (-14.2% YoY) ลิเบีย (-22.6% YoY) และอียิปต์ (-79.7% YoY) ตามลำดับ

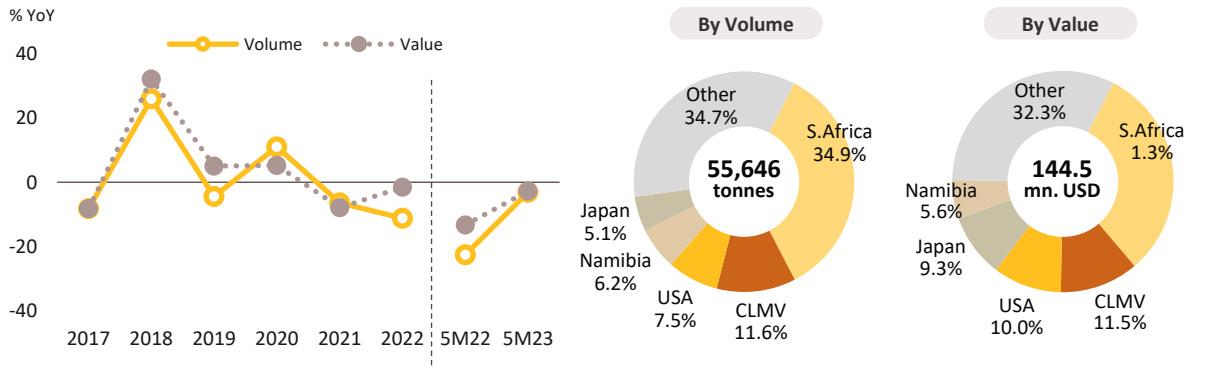
Figure 30: Thai Exports of Canned Tuna (2022)

Source: MOC

  - **ผลิตภัณฑ์ปลาซาร์ดีนกระป๋อง**: ปริมาณส่งออกอยู่ที่ 55.2 พันตัน (-11.2%) คิดเป็นมูลค่า 143.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (-1.6%) (ภาพที่ 31) โดยปริมาณส่งออกที่หดตัวเป็นผลจากราคาส่งออกที่ปรับสูงขึ้นเฉลี่ยอยู่ที่ 2,606 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน (+10.7%) ตลาดที่หดตัวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มประเทศ CLMV ซึ่งเป็นตลาดหลัก **สำหรับ 5 เดือนแรกของปี 2566 ปริมาณส่งออกปลาซาร์ดีนกระป๋องอยู่ที่ 22.1 พันตัน (-3.1% YoY)** คิดเป็น 57.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (-2.7% YoY) โดยแรงฉุดมาจากตลาดหลักอย่างแอฟริกาใต้ที่หดตัว -7.1% YoY

Figure 31: Thai Exports of Canned Sardines (2022)

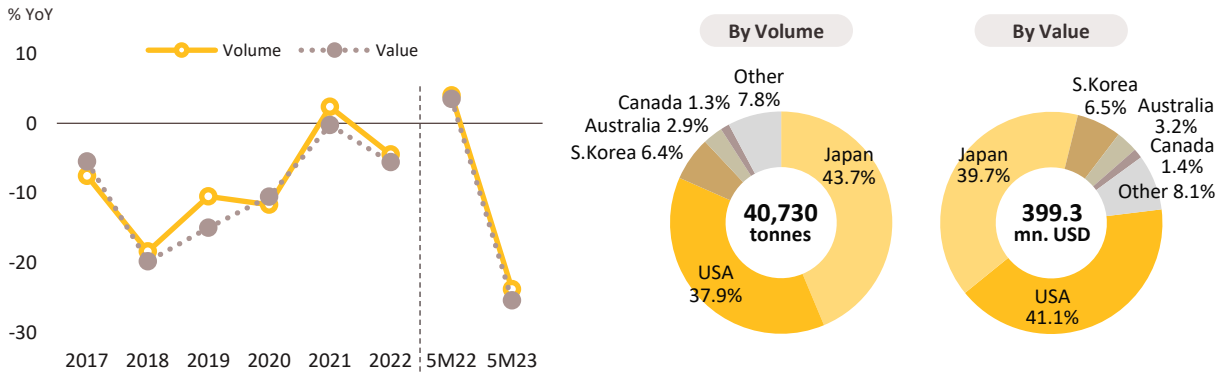

Source: MOC

- **ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลปรุงสุก/ปรุงรส: ปี 2565 ปริมาณส่งออกอยู่ที่** 164.0 **พันตัน** (+2.2%) **คิดเป็นมูลค่า** 998.6 **ล้านดอลลาร์สหรัฐ** (+2.7%) **สำหรับ 5 เดือนแรกของปี 2566 ปริมาณส่งออกอยู่ที่** 62.5 **พันตัน** (-7.7% YoY) **คิดเป็นมูลค่าส่งออก** 371.0 **ล้านดอลลาร์สหรัฐ** (-10.1% YoY) โดยจำแนกรายผลิตภัณฑ์ส่งออกหลักได้ดังนี้

  - **ผลิตภัณฑ์กุ้งปรุงสุก/ปรุงรส**: ปริมาณส่งออกอยู่ที่ 40.7 พันตัน (-4.5%) คิดเป็นมูลค่า 399.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (-5.5%) (ภาพที่ 32) ราคาส่งออกเฉลี่ยอยู่ที่ 9,806 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน (-1.3%) โดยสหรัฐฯซึ่งเป็นตลาดส่งออกหลักหดตัวอยู่ที่ 15.5 พันตัน (-9.5%) จากผลของราคาสินค้าส่งออกที่ปรับเพิ่มขึ้น 3.0% ตามภาระต้นทุนที่สูงขึ้นในช่วงสงครามรัสเซีย-ยูเครน **สำหรับ 5 เดือนแรกของปี** 2566 **ปริมาณส่งออกกุ้งปรุงสุก/ปรุงรสอยู่ที่** 13.3 **พันตัน** (-23.7% YoY) คิดเป็นมูลค่า 129.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (-25.3% YoY) โดยมีแรงฉุดจากตลาดหลักอย่างสหรัฐฯ และญี่ปุ่นที่หดตัว -48.5% YoY และ -4.8% YoY ตามลำดับ จากภาวะกำลังซื้อที่ยังอ่อนแอ

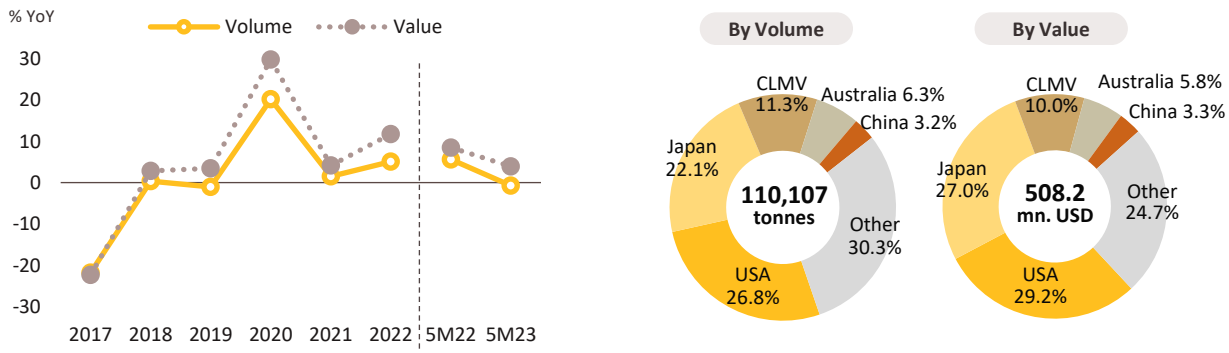
Figure 32: Thai Exports of Prepared and Preserved Shrimp (2022)

Source: MOC

- **ผลิตภัณฑ์ปลาปรุงสุก/ปรุงรส**: ปริมาณส่งออกอยู่ที่ 110.1 พันตัน (+5.1%) คิดเป็นมูลค่า 508.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (+11.8%) (ภาพที่ 33) โดยราคาส่งออกเฉลี่ยอยู่ที่ 4,612 ดอลลาร์สหรัฐ (+6.1%) แรงหนุนจากตลาดส่งออกหลัก ได้แก่ สหรัฐฯ และญี่ปุ่นซึ่งอยู่ที่ 29.5 พันตัน (+8.5%) และ 24.3 พันตัน (+26.9%) ตามลำดับ จากความต้องการบริโภคปลาที่เพิ่มขึ้นตามกระแสสุขภาพ[34/] ปัญหาระบบขนส่งที่คลี่คลาย และราคาส่งออกที่ปรับลดลงอยู่ที่ 5,600 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน (-3.5%) อย่างไรก็ตาม **สำหรับ 5 เดือนแรกของปี** 2566 **ปริมาณส่งออกปลาปรุงสุก/ปรุงรสอยู่ที่** 44.3 **พันตัน** (-0.7% YoY) คิดเป็นมูลค่า 208.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (+3.9% YoY) โดยแรงฉุดมาจากตลาดหลักอย่างสหรัฐฯ ที่กลับมาหดตัว -26.8% YoY จากความเชื่อมั่นของผู้บริโภคในสหรัฐที่ยังไม่ฟื้นตัว ตามทิศทางเศรษฐกิจที่ยังส่งสัญญาณชะลอตัวต่อเนื่อง

Figure 33: Thai Exports of Prepared and Preserved Fish (2022)

Source: MOC

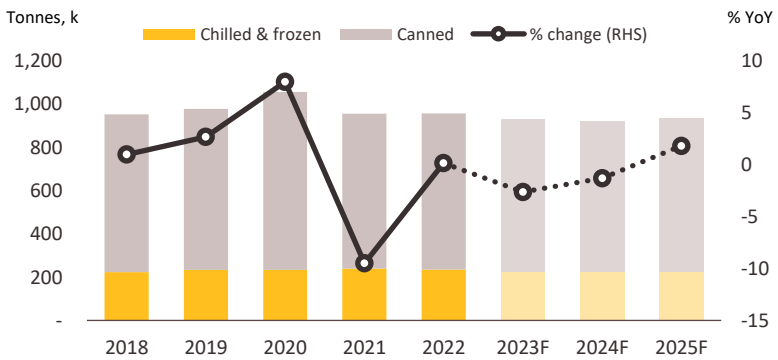
34/ ที่มา : Marine Stewardship Council

แนวโน้มอุตสาหกรรม

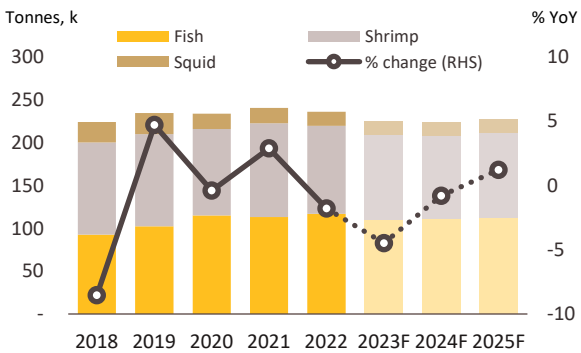
แนวโน้มปริมาณการผลิตของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปโดยรวม คาดว่าจะหดตัวเฉลี่ย (-0.5)-(-1.5)% **ต่อปี** จากข้อจำกัดด้านทรัพยากรสัตว์น้ำทะเลที่จับได้ในประเทศที่มีแนวโน้มลดลง โดยมีสาเหตุจาก 1) ปัญหาการจับสัตว์น้ำที่เกินขนาดและปัญหาสภาพอากาศโดยเฉพาะอุณหภูมิของน้ำทะเลที่สูงขึ้นส่งผลต่อการเติบโตและการแพร่พันธุ์ของสัตว์น้ำทะเล 2) การจำกัดโควต้าของทางการในการจับสัตว์น้ำทะเล ทำให้สัตว์น้ำที่จับได้มีปริมาณลดลง 3) การลดลงของปริมาณเรือประมงและจำนวนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ซึ่งบางส่วนได้ออกจากธุรกิจนี้ จากผลของต้นทุนที่มีแนวโน้มสูงขึ้นต่อเนื่อง อาทิ ค่าแรง ค่าเชื้อเพลิง ตลอดจนค่าต่ออายุใบอนุญาตทำประมง ทำให้กำไรของเกษตรกรและชาวประมงลดลงและขาดแรงจูงใจในการทำธุรกิจ และ 4) แรงกดดันด้านต้นทุนการผลิตจากกระบวนการแปรรูปที่ต้องใช้พลังงานเชื้อเพลิงซึ่งยังมีแนวโน้มทรงตัวสูง

- **ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็ง:** ปริมาณการผลิตคาดว่าจะหดตัว (-1.0)-(-2.0)% ต่อปี จากแนวโน้มปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบที่ยังมีต่อเนื่อง ตามปริมาณสัตว์น้ำทะเลที่จับได้ตามธรรมชาติซึ่งน่าจะลดลงอย่างต่อเนื่อง รวมถึงราคาวัตถุดิบนำเข้าที่ยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยผลกระทบต่อปริมาณการผลิตคาดว่าจะแตกต่างกันไปตามรายผลิตภัณฑ์ ดังนี้ 1) ปลาแช่เย็นแช่แข็งมีแนวโน้มลดลง (-2.0)-(-3.0)% ต่อปี 2) กุ้งแช่เย็นแช่แข็งลดลง (-1.0)-(-2.0)% ต่อปี และ 3) ปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็งลดลง (-2.0)-(-3.0)% ต่อปี
- **ผลิตภัณฑ์ปลากระป๋อง:** ปริมาณการผลิตคาดว่าจะทรงตัวหรือลดลงเล็กน้อย (-1.0)-(0.0)% ต่อปี เนื่องจากวัตถุดิบนำเข้าหลักโดยเฉพาะปลาทูน่าน่าจะยังมีราคาสูง ตามแนวโน้มอุปทานสัตว์น้ำตามธรรมชาติที่ลดลง ขณะที่ต้นทุนในการทำประมงทะเลและต้นทุนการขนส่งยังคงสูง โดยคาดว่า ปริมาณการผลิตปลาทูน่ากระป๋องจะลดลง (-1.0)-(0.0)% ต่อปี อย่างไรก็ตาม ปริมาณการผลิตปลาซาร์ดีนกระป๋องคาดว่าจะทรงตัวหรือเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยที่ 0.0-1.0% ต่อปี ในภาวะที่กำลังซื้อในประเทศเริ่มทยอยฟื้นตัว

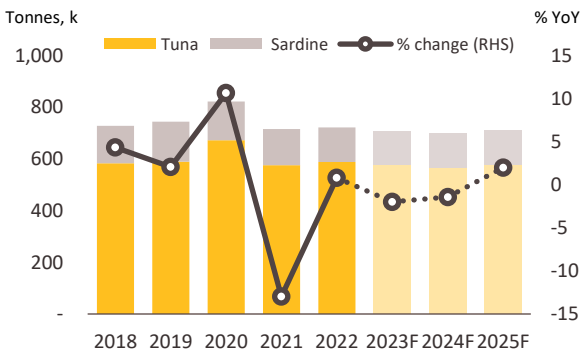
Figure 34: Thai Seafood Industry Production Forecast (2023-2025)

Chilled & Frozen Seafood Products

Canned Seafood Products

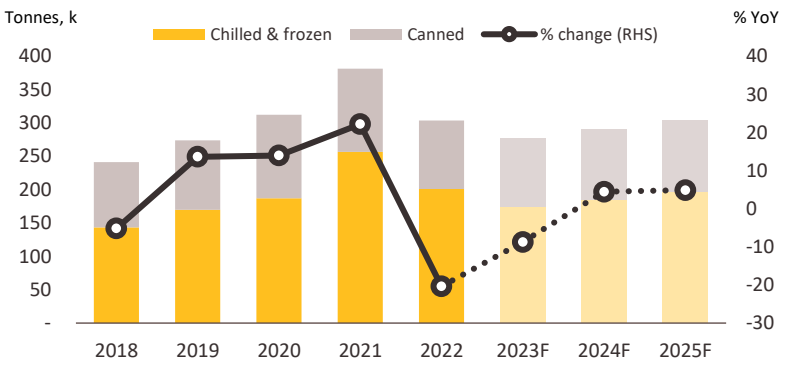

Note : 'Chilled & frozen' includes fish, shrimp and squid. 'Canned fish' includes tuna and sardines.
Source: OIE, forecast by Krungsri Research

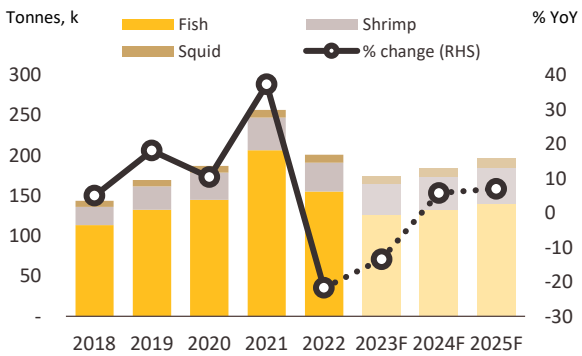
แนวโน้มปริมาณการบริโภคอาหารทะเลแปรรูปภายในประเทศ คาดว่าจะยังทรงตัวหรือทยอยเพิ่มขึ้น 0.0-0.5% **ต่อปี** ตามทิศทางการขยายตัวของความเป็นเมือง (Urbanization) ซึ่งผู้บริโภคมีแนวโน้มเน้นความสะดวกสบายและใส่ใจสุขภาพมากขึ้น เอื้อให้ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแปรรูปซึ่งพร้อมปรุงหรือพร้อมรับประทานได้ง่าย เป็นอาหารทางเลือกที่ภาคครัวเรือนนิยมมากขึ้น ประกอบกับแนวโน้มการฟื้นตัวของภาวะเศรษฐกิจในประเทศ ที่หนุนความต้องการจากกลุ่มอุตสาหกรรมร้านอาหาร โรงแรม และอุตสาหกรรมการผลิตอาหารเกี่ยวเนื่องให้ขยายตัว

- **ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็ง**: ปริมาณการบริโภคในประเทศคาดว่าจะหดตัว (0.0)-(-1.0)% ต่อปี จากความกังวลต่อสถานการณ์ COVID-19 ที่ลดลง ทำให้ผู้บริโภคลดการกักตุนอาหารแช่เย็นแช่แข็งเพื่อใช้ประกอบอาหาร และหันไปบริโภคอาหารทะเลสดตามร้านอาหารหรือซื้อมาประกอบอาหารเองมากขึ้น โดยแรงฉุดหลักจะมาจากผลิตภัณฑ์ปลาแช่เย็นแช่แข็งที่คาดว่าจะลดลง -3.0 ถึง -4.0% ต่อปี ส่วนกุ้งและปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็งที่เป็นส่วนน้อยของการบริโภคในประเทศคาดว่าจะขยายตัว 8.0-9.0% ต่อปี และ 4.5-5.5% ต่อปี ตามลำดับ
- **ผลิตภัณฑ์ปลากระป๋อง**:ปริมาณการบริโภคในประเทศคาดว่าจะเพิ่มขึ้น 1.0-2.0% ต่อปี โดยแรงหนุนมาจากปลาทูน่ากระป๋องที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น 8.5-9.5% ต่อปี ด้วยผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายและง่ายต่อการรับประทาน โดยเฉพาะผู้บริโภคในชุมชนเมืองซึ่งมีวิถีชีวิตที่เร่งรีบ ส่วนปลาซาร์ดีนกระป๋องคาดว่าจะลดลง (-2.0)-(-3.0)%% ต่อปี

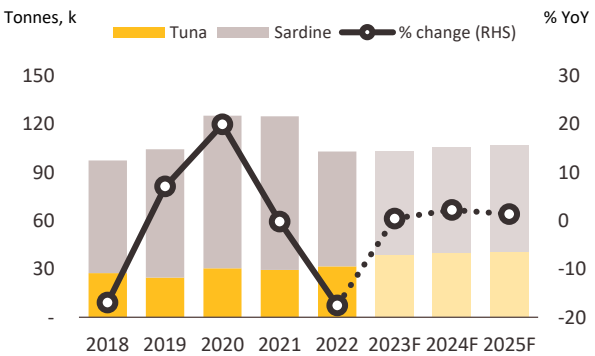
Figure 35: Forecast Domestic Consumption of Processed Seafood

Chilled & Frozen Seafood Products

Canned Seafood Products

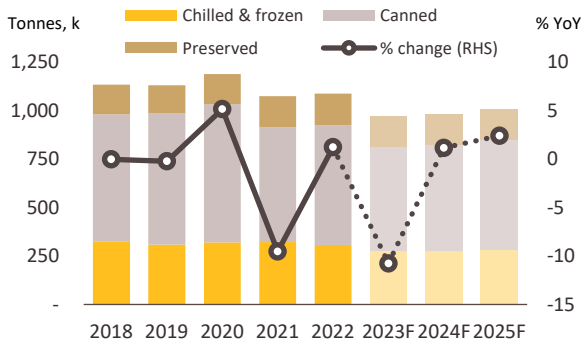

Note : 'Chilled & frozen' includes fish, shrimp and squid. 'Canned fish' includes tuna and sardines.
Source: OIE, forecast by Krungsri Research

แนวโน้มปริมาณส่งออกอาหารทะเลแปรรูปคาดว่าจะหดตัว (-2.0)-(-3.0)% ต่อปี แยกตามผลิตภัณฑ์ได้ดังนี้

- **ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็ง**: ปริมาณส่งออกคาดว่าจะลดลง (-2.0)-(-3.0)% ต่อปี จากผลของภาวะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว และเงินเฟ้อที่ปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้ผู้บริโภคในประเทศคู่ค้ามีกำลังซื้อลดลงและหันไปนำเข้าสินค้าจากประเทศคู่แข่งที่มีราคาถูกกว่า อาทิ จีน และเอกวาดอร์ ซึ่งเป็นคู่แข่งรายใหญ่ที่ได้เปรียบด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษีกับหลายประเทศ ขณะที่ไทยยังเผชิญมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีโดยเฉพาะจากยุโรปและสหรัฐฯ โดยแนวโน้มปริมาณส่งออกรายผลิตภัณฑ์ จำแนกเป็น ผลิตภัณฑ์ปลาคาดว่าจะลดลง (-5.5)-(-6.5)% ต่อปี ผลิตภัณฑ์กุ้งลดลง (0.0)-(-1.0)% ต่อปี และผลิตภัณฑ์ปลาหมึกเพิ่มขึ้น 0.5-1.5% ต่อปี
- **ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลกระป๋อง**: ปริมาณส่งออกคาดว่าจะทรงตัวหรือลดลง (-2.5)-(-3.5)% ต่อปี จากภาวะเศรษฐกิจของคู่ค้าหลักอย่างสหรัฐฯ ซึ่งยังต้องรอการฟื้นตัวของกำลังซื้อ และอียิปต์ซึ่งเผชิญปัญหาเศรษฐกิจในประเทศ ทำให้ค่าเงินอ่อนลง[35/] ล้วนส่งผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกอาหารทะเลกระป๋องของไทย โดยผลิตภัณฑ์ปลาทูน่ากระป๋องคาดว่าจะลดลง (-2.5)-(-3.5)% ต่อปี อย่างไรก็ตาม ผลิตภัณฑ์ปลาซาร์ดีนกระป๋องคาดว่าจะขยายตัว 3.5-4.5% ต่อปี จากแรงหนุนของการฟื้นตัวด้านการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ เมียนม่า ลาว และกัมพูชา หลังมาตรการควบคุมเข้มงวดเริ่มคลี่คลายลง
- **ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลปรุงสุก/ปรุงรส**: ปริมาณส่งออกคาดว่าจะหดตัว (-1.5)-(-2.5)% ต่อปี จากความสามารถในการแข่งขันด้านราคาของไทยที่มีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะจากต้นทุนค่าแรงที่มีแนวโน้มปรับเพิ่มขึ้นท่ามกลางปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ทำให้การส่งออกกุ้งปรุงสุก/ปรุงรสมีแนวโน้มหดตัว (-1.5)-(-2.5)% ต่อปี ขณะที่ปลาปรุงสุก/ปรุงรส คาดว่าจะยังขยายตัวได้ 2.0-3.0% ต่อปี แรงหนุนจาก i) พฤติกรรมของผู้บริโภคในหลายประเทศที่หันมานิยมการบริโภคปลาเพื่อสุขภาพ และ ii) แนวโน้มการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย และสะดวกต่อการบริโภคมากขึ้น

Figure 36: Forecast Exports of Thai Processed Seafood

Note: Includes all products

Figure 37: Forecast Exports of Thai Chilled & Frozen Seafood

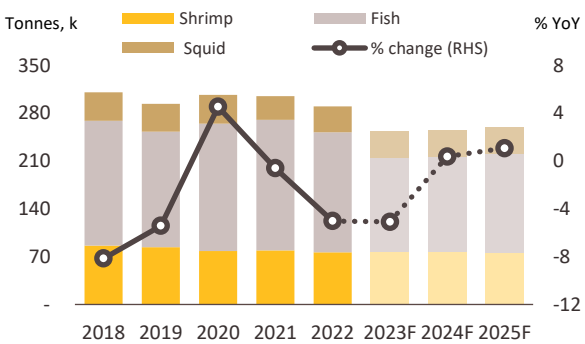

Figure 38: Forecast Exports of Thai Canned Seafood

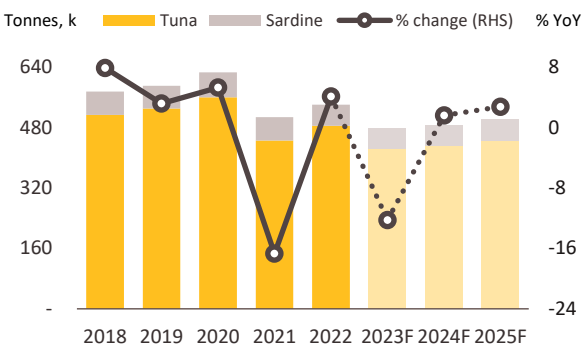
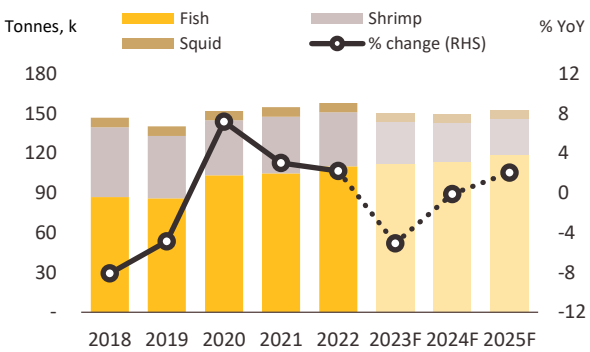

Figure 39: Forecast Exports of Thai Prepared/Preserved Seafood

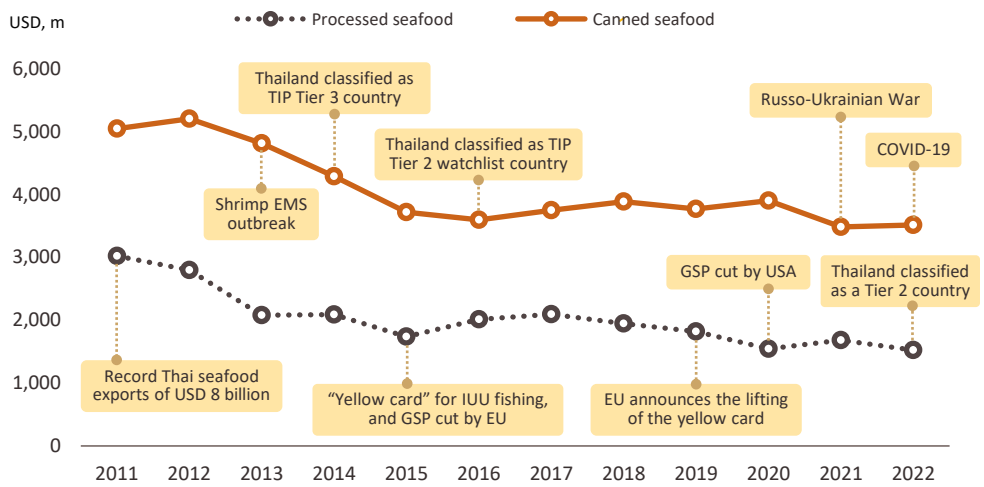
Source: MOC

35/ ธนาคารกลางอียิปต์ลอยตัวค่าเงินส่งผลให้ค่าเงินอ่อนค่าอย่างรุนแรง คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อการนำเข้าสินค้าจากไทย (ที่มา : International Monetary Fund (IMF))

ปัจจัยท้าทาย

- **ความไม่แน่นอนของภาวะเศรษฐกิจโลก** อุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปของไทยพึ่งพาการส่งออกเป็นหลัก จึงต้องเผชิญความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงของกำลังซื้อในประเทศคู่ค้า โดยเฉพาะตลาดหลัก อาทิ สหรัฐฯ และญี่ปุ่น ซึ่งภาวะเศรษฐกิจยังรอการฟื้นตัว ท่ามกลางแรงกดดันด้านค่าครองชีพ ขณะที่จีนเริ่มมีสัญญาณการชะลอตัวของเศรษฐกิจ และยังคงเสี่ยงต่อการระบาดของโรคอุบัติใหม่ที่ยังมีโอกาสเกิดขึ้นได้อีกหลังการเปิดประเทศ นอกจากนี้ยังมีผลกระทบจากปัญหาความขัดแย้งระหว่างขั้วอำนาจทั้งสหรัฐ-จีน รวมถึงปัญหาภูมิรัฐศาสตร์จากสงครามรัสเซีย-ยูเครนที่ยังมีทิศทางจะยืดเยื้อ
- **มาตรการกีดกันการนำเข้า ด้านมาตรฐานสากล** อาทิ IUU Fishing แม้ในปัจจุบัน EU ได้ปลดสถานะ “ใบเหลือง” ให้กับอุตสาหกรรมประมงไทย แต่ยังคงมีการติดตามการดำเนินธุรกิจประมงไทยอย่างต่อเนื่อง และการรายงานประจำปีด้านการค้ามนุษย์ของสหรัฐฯ (US's Trafficking in Persons Report: TIP Report)[36/] ซึ่งปัจจุบัน สหรัฐฯ ได้ปรับสถานะของไทยดีขึ้นแต่ก็ยังอยู่ในอันดับ Tier 2 ในปี 2565 จาก Tier 3 ในปี 2564
- **ความได้เปรียบของประเทศคู่แข่งจากสิทธิพิเศษทางภาษี** อาทิ FTA ในตลาด EU ที่ เวียดนาม และเอกวาดอร์[37/] ได้สิทธิทางภาษี ขณะที่ไทยไม่มี FTA และยังถูกตัดสิทธิ์ GSP[38/] ตั้งแต่ปี 2558 ทำให้สินค้าไทยมีความเสียเปรียบในการแข่งขันด้านราคา นอกจากนี้การเจรจาตกลงเขตการค้าเสรี FTA เอกวาดอร์-จีน (ในเดือนกุมภาพันธ์ 2566 โดยปัจจุบันได้บรรลุข้อตกลงไปแล้วบางส่วน) โดยเอกวาดอร์และจีนเป็นผู้ส่งออกและผู้นำเข้ากุ้งรายใหญ่ของโลก จะส่งผลให้เอกวาดอร์ไม่ต้องเสียภาษีนำเข้าในตลาดจีนเหมือนกับไทย นอกจากนี้เอกวาดอร์ยังสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีการผลิตใหม่ๆจากจีน ที่ช่วยลดต้นทุนการผลิตปลากระป๋องและปลาแปรรูปให้ต่ำลง อาจยิ่งเพิ่มความได้เปรียบของเอกวาดอร์ในการแข่งขันด้านต้นทุน (ปัจจุบันเอกวาดอร์เป็นผู้ส่งออกปลากระป๋องและปลาแปรรูปอันดับสอง รองจากไทย)

Figure 40: Value of Thai Seafood Exports

Source: Ministry of Foreign Affairs (MFA), MOC

36/ Trafficking in Person Report หรือ TIP REPORT เป็นรายงานประจำปีของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ เกี่ยวกับสถานการณ์การค้ามนุษย์ในประเทศต่างๆ จำแนกได้เป็น 4 ระดับ คือ 1) Tier 1 หรือประเทศที่รัฐบาลปฏิบัติได้ตามมาตรฐาน 2) Tier 2 หรือประเทศที่รัฐบาลกำลังใช้ความพยายามที่จะปฏิบัติให้ได้ตามมาตรฐาน 3) Tier 2 Watch list หรือประเทศที่รัฐบาลกำลังใช้ความพยายามในการที่จะปฏิบัติให้ได้ตามมาตรฐาน แต่จำนวนผู้ที่ตกเป็นเหยื่อค้ามนุษย์มีจำนวนมาก หรือกำลังเพิ่มขึ้นมาก หรือไม่สามารถแสดงหลักฐานว่ามีความพยายามเพิ่มขึ้นที่จะต่อแก้ปัญหา และ 4) Tier 3 หรือประเทศที่รัฐบาลไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำและไม่ได้ใช้ความพยายามอย่างมีนัยสำคัญที่จะดำเนินการแก้ไข

37/ ที่มา : European Commission

38/ โดยถูกตัดสิทธิเนื่องจากไทยถูกจัดในกลุ่มประเทศ Upper Middle Income โดย World Bank ประเมินรายได้ประชาชาติต่อหัว แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ : ประเทศที่มีรายได้ต่ำ < 1,085 USD, ประเทศที่มีรายได้ต่ำปานกลาง 1,086-4,255 USD, ประเทศที่มีรายได้ปานกลางค่อนข้างสูง 4,256-13,205 USD, ประเทศที่มีรายได้สูง > 13,205 USD

- **ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมและภัยพิบัติจากธรรมชาติ** ส่งผลให้ทรัพยากรสัตว์น้ำมีแนวโน้มลดลง จากการจับปลาเกินขนาด (Overfishing) หรือจับสัตว์น้ำในฤดูวางไข่ รวมทั้งภาวะโลกร้อนที่ส่งผลให้อุณหภูมิของน้ำทะเลแปรปรวนที่ส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานสัตว์น้ำ

- **การพัฒนาอาหารทะเลทางเลือก** (Alternative Seafood) **ใหม่ ๆ** ทำให้ผู้บริโภคหันไปบริโภคอาหารทะเลทางเลือกตามกระแสการใส่ใจสุขภาพ และการตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมและสวัสดิภาพของสัตว์ โดยในปี 2565 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาของสหรัฐฯ (USDA) ได้ให้การรับรองความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ที่ผลิตจากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อจากสัตว์ อาทิ ไก่ และอาหารทะเลของไทยให้สามารถวางจำหน่ายได้ในสหรัฐฯ[39/] โดยการอนุญาตในการจำหน่ายนี้ ไทยถือว่าเป็นประเทศที่สองที่ได้รับการอนุญาตดังกล่าวต่อจากสิงคโปร์

39/ ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาของสหรัฐฯ (USDA)

วิจัยกรุงศรี

ทีมวิจัยเศรษฐกิจ

สุจิต ชัยวิชญชาติ
ผู้บริหารทีมวิจัยเศรษฐกิจมหภาค

วนิชา ดิเรกอุดมศักดิ์
เศรษฐกรอาวุโส

จุไรลักษณ์ พลศรี
เศรษฐกรอาวุโส (พยากรณ์ตัวเลขเศรษฐกิจ)

ทรรศิน กลิ่นถนอม
เศรษฐกร

ทีมวิเคราะห์และพัฒนางานวิจัย

ดร.พิมพ์นารา หิรัญกสิ
รักษาการผู้บริหารทีมวิเคราะห์และพัฒนางานวิจัย

ณธัญอร รัตนาธรรมวัฒน์
นักวิเคราะห์อาวุโส

ชินกฤต อัมพรพรรณวัต
นักวิเคราะห์

ปริญญา มิ่งสกุล
นักวิเคราะห์

ทีมบริหารระบบข้อมูลวิจัย

ธมณ เสริญสุขสกุล
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

เชิดศักดิ์ ศรีชัยตัน
เจ้าหน้าที่ระบบข้อมูลวิจัย

วงศกร แก้วอุดทัง
เจ้าหน้าที่ระบบข้อมูลวิจัย

ทีมวิจัยอุตสาหกรรม

ดร.พิมพ์นารา หิรัญกสิ
ผู้บริหารทีมวิจัยอุตสาหกรรม

ธเนศ มหัทธนาลัย
นักวิเคราะห์อาวุโส (Digital)

พูลสุข นิลกิจศรานนท์
นักวิเคราะห์อาวุโส (Healthcare, Mobile Operators)

ปิยะนุช สถาพงศ์ภักดี
นักวิเคราะห์อาวุโส (Transport & Logistics)

นรินทร์ ตันไพบูลย์
นักวิเคราะห์อาวุโส (Power Generation, Modern Trade, Chemicals, Medical Devices)

เทียร เทียมศักดิ์
นักวิเคราะห์อาวุโส (Energy, Petrochemicals)

พุทธชาด ลุนคำ
นักวิเคราะห์อาวุโส (Construction Contractors, Construction Materials, Hotels, Industrial Estate)

พัชรา กลิ่นชวนชื่น
นักวิเคราะห์อาวุโส (Real Estate)

ชัยวัช โชวเจริญสุข
นักวิเคราะห์อาวุโส (Agriculture)

ประพันธ์ ลีน้อย
นักวิเคราะห์ (ESG)

ศุภวัฒน์ โชคสวัสดิ์ไพศาล
นักวิเคราะห์ (Automobile, Electronics & Electrical Appliances)

ศุภกร กรบุญไตรทศ
นักวิเคราะห์ (Agriculture, Food & Beverages)